

25 KASIM KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE EYLEM PLANI

Ek: Çocuk Güvenliği Eylem Planı

iBB
KADIN

İBB KADINLARIN VE ÇOCUKLARIN YANINDA!

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun tam 25 yıl önce bu büyük toplumsal yaraya dikkat çekmek için aldığı kararla, **25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü ilan edilmiştir.** Ayrıca, 35 yıl önce Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından Çocuk Haklarına Dair Sözleşme imzalanmış ve **20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü ilan edilmiştir.** İstanbul Büyükşehir Belediyesi ("İBB") tarafından bu iki tarihe atfedilen önem kapsamında, kadın ve çocuk güvenliğine ilişkin olarak hazırlanan işbu eylem planında, **İBB Başkanımız Sayın Ekrem İmamoğlu'nun önderliğinde,** başta kadına yönelik şiddetle mücadelede atılacak kapsamlı adımlar olmak üzere, İBB'nin kadınların ve çocukların güvenli ve sağlıklı yaşamları için yapmış oldukları ve bu dönem yapacakları özetlenmiştir.

Bu eylem planı, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü kapsamında, kadınların ihtiyaçlarını önceliklendirmektedir. Ancak maalesef ülkemizde artan çocuğa yönelik şiddet, çocuk ihmal ve istismar vakalarına acil müdahale ihtiyacı nedeniyle, çocuklara ilişkin meseleler de değerlendirilmiş ve 20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü'ne atıfta bulunularak planın bir parçası haline getirilmiştir.

İBB'nin işbu Eylem Planınının, kadına yönelik şiddetle mücadele, kadın ve çocuk güvenliği kapsamında ülkemizde **açıklanmış en kapsamlı planlardan biri olduğuna inanıyoruz.** İBB'nin neredeyse tüm birimlerini dahil ederek, kadın ve çocuk alanında çalışan önde gelen Sivil Toplum Kuruluşları ile de istişare ederek, **meseleyi "360 derece" ele alan, 65 somut aksiyon öngören bir plandır.**

İBB, Kadınların ve Çocukların Yanındadır!

İÇİNDEKİLER

I	DEĞİŞİM	
	Eğitim, İletişim ve Bilinçlenmeyle Gelecektir	6
II	GÜVENLİ İSTANBUL	
	Güvenli Mahalleler, Güvenli Sokaklar, Güvenli Ulaşım	28
III	ŞİDDETE MARUZ BIRAKILAN KADIN YALNIZ DEĞİLDİR	
	Şiddete Maruz Bırakılan Kadınlara Yönelik Hizmetler	48
IV	KADINLARIN EKONOMİK OLARAK GÜÇLENDİRİLMESİ	58
V	EK: ÇOCUKLARA YÖNELİK POLİTİKA ÖNERİLERİ	64
VI	ETKİN MÜCADELE İÇİN YAPISAL/YASAL REFORMLAR ŞART	68

I DEĞİŞİM

Eğitim, iletişim ve bilinçlenmeyle gelecektir

Toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili çalışmalardan en kapsamlısı olarak görülen ve Dünya Ekonomik Forumu tarafından hazırlanan **"Küresel Toplumsal Cinsiyet Uçurumu" 2023 endeksine göre; Türkiye, toplumsal cinsiyet eşitliğinde 146 ülke arasında 129. sırada yer almaktadır.**

Başta İstanbul Sözleşmesi olmak üzere, kadına yönelik şiddetle mücadele ve toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik uluslararası metinlerin tespitlerine göre; **kadına yönelik şiddetin en önemli sebeplerinden biri, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yarattığı güç dengesizlikleri ve cinsiyet temelli ayrımcılıktır (kadınların "ikincil bir konumda" olduğu düşüncesidir).** Kadınların eğitim alma, çalışma veya ayrılma gibi - kendi hayatlarına dair - kararlar vermek istemeleri nedeniyle şiddete maruz kalmaları ve hatta öldürülmeleri, bu bakış açısının sonucudur. Bu tür olayların erkekler için neredeyse hiç yaşanmaması, sorunun cinsiyet ve bakış açısı temelli olduğunu açıkça göstermektedir. **Bu sebeple, kadına yönelik şiddetle mücadelede başarı elde etmek için; tüm toplumun, kadınların erkeklerle eşit olduklarını, yani eşit hak ve özgürlüklere sahip olduklarını içselleştirmesi şarttır.** Bakış açısı değişikliği yaratmadan kadına yönelik şiddet yok edilemez.

Bu yüzden, kadına yönelik şiddetle **mücadelenin kalbinde eğitim ve toplumun cinsiyet eşitliği konusunu içselleştirmesi yer alır.** Bu iki unsur, mücadelenin başarıya ulaşması için "olmazsa olmaz" şartlardır.

Tüm siyasilerin, kamu kurumlarının, kanaat önderlerinin, medyanın, kamusal figürlerin (sanatçılar, sporcular, vb.) **kadın-erkek eşitliğine açıkça sahip çıkması, bu kapsamda rol model oluşturması ve ülkemizde her alanda kadın karar alıcıların artması son derece önemlidir.**

İLKE 1:

Kadınların, Haklarına İlişkin Olarak Bilinçlendirilmeleri

Aksiyon 1 İstanbul Sözleşmesi Yaşatır!

- **İstanbul Sözleşmesi'ne neden geri dönülmesi gerektiği ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun ("6284 sayılı Kanun") neden tam uygulanması gerektiği yönünde doğru bilgilendirme** yapan içerikler oluşturularak kamuoyunda farkındalığı artırmaya yönelik çalışmalar devam edecektir.

Aksiyon 2 Kadınların, Haklarına İlişkin Olarak Bilinçlendirilmesi

- İstanbul Barosu ve kadına yönelik şiddetle mücadele eden Sivil Toplum Kuruluşları ("STK") ile iş birlikleri kapsamında kadınların 6284 sayılı Kanun'dan doğan hakları konusunda bilinçlenmeleri hedeflenmektedir. Bu kapsamda, **okuyucu/ izleyici dostu içerikler üretilerek İBB Kadın, İstanbul Senin Uygulaması ve İBB TV gibi sosyal medya hesapları ve dijital platformlarda paylaşılacaktır.**
- İstanbul Barosu'nun katkılarıyla Hukuk Fakültesi akademisyenleri ve gönüllü avukatların katılımıyla "Kadın Hakları ve Şiddetle Mücadelede Hukuki Süreçler" başlıklı **seminerler, halka açık paneller, atölyeler ve Enstitü İstanbul İSMEK aracılığı ile uzaktan eğitim platformu üzerinden organize edilecektir.** Bu etkinlikler, toplumun bu konudaki farkındalığını artırırken, özellikle genç kadınların da şiddete karşı bilinçlenmesine yardımcı olacaktır.
- **İBB Kadın Merkezlerinde** başlatılacak **Mor Rehber Projesi** ile bir sene içinde, fiziki, çevrimiçi ve dijital platformlar aracılığıyla 100.000 kadına hukuki bilgilendirme sağlanması hedeflenmektedir.
- **İBB Kadın Akademisi** ile kadın hakları ve toplumsal cinsiyet alanlarında bir sene içerisinde 55.000 kadına ulaşılarak STK'lara, vatandaşlara ve yerel yönetimlere kapsamlı eğitim programları sunulması hedeflenmektedir.

Aksiyon 3 İBB Kadın Merkezlerinde, Kadınların, Sağlıklı, Güçlü ve Güvenli Yaşam Konusunda Bilinçlendirilmesi

- **İBB Kadın Merkezleri**, İBB Kadın vizyonu ile, 2022 yılından itibaren hizmet sunmakta olan, kadını sosyal ve kamusal alanda güçlü ve görünür kılmayı hedefleyen hizmet noktalarıdır.
- İBB Kadın Merkezlerinde kadına yönelik şiddetle mücadelede önleyici ve koruyucu faaliyetler ile birlikte sağlık, sosyal hizmet, spor, kariyer danışmanlığı, kültürel etkinlikler bireysel danışmanlık (psikolog/diyetisyen) ve çeşitli atölyeler ile güçlenme odaklı hizmet yürütülmektedir. İBB İstanbul'da 12 İBB Kadın Merkezi açarak toplam 14.314 kadına hizmet vermiştir. Bu dönemin sonuna kadar, **İBB Kadın Merkezleri sayısının 50'ye çıkarılması hedeflenmektedir.**

Aksiyon 4

İBB Mahalle Evlerinde, Kadınlarla Dayanışma ve Destek

- **İstanbul'da 8 İBB Mahalle Evi bulunmaktadır.** Bahçelievler Zafer Mahallesi, Sulukule ve Örnektepe'de ilk örnekleri oluşturulan Mahalle Evleri, İstanbul'un, kadın yoksulluğu yüksek, 8 mahallesine yayılmıştır. Mahalle kültürünü canlandırarak toplumsal dayanışmanın güçlendirilmesinin, mahalle ölçeğinde kadın, çocuk, yaşlı ve gençlerin sosyal ve kültürel hayata katılımının artırılmasının, eğitim destek, psikososyal gelişim ve kültür-sanat faaliyetlerinin hedeflendiği **Mahalle Evlerinde, sadece 2023 yılında yaklaşık 10.000, toplamda ise 34.123 vatandaşımıza, sosyal ve kültürel hayata katılımının artırılması, eğitime destek, psikososyal gelişim ve benzeri alanlarda hizmet sunulmuştur.**
- İBB Mahalle Evlerimizde psikolog, sosyolog, sosyal hizmet uzmanı ve psikolojik danışmanlar görev almaktadır. Mahalleli ile bireysel görüşmeler, hak temelli bilgilendirmeler, sevk ve yönlendirmeler yapılmaktadır. Bu nedenle Mahalle Evi aracılığı ile mahalle ölçeğinde kadın hakları konusunda bilinçlendirme faaliyetlerinde bulunulması mümkündür.

Aksiyon 5

Bilinçlendirme Etkinlikleri

- Üniversitelerle iş birliği çerçevesinde; her yıl **25 Kasım'da büyük bir bilinçlendirme çalıştayını** düzenlenecektir. Bu çalıştayda, **uzman konuşmacılar, sanat etkinlikleri ve film gösterimleriyle şiddetin toplum üzerindeki etkileri** ele alınacaktır ve geniş çapta toplumsal farkındalık yaratılması amaçlanacaktır.
- İBB kendi sosyal medya hesapları ve billboardlarda 25 Kasım haftası bilinçlendirmeye yönelik içerik ve videolar paylaşmaktadır; paylaşmaya devam edecektir.
- **Her yıl en az 10.000 kişiye kadına yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin farkındalık ve eğitim programları sunulması hedefler arasındadır.**

Aksiyon 6

Kadın ve Çocuk Dernekleri ile İstişare ve İş Birliği

- **8 Mart, 25 Kasım ve 5 Aralık gibi ülkemizdeki kadınlar için sembolik öneme sahip tarihlere sahip çıkılacaktır, toplumsal farkındalık çalışmaları düzenlenecektir.** [Çocuk haklarıyla ilgili de 20 Kasım günü sembolik önem taşımaktadır].
- **Kadına ve çocuğa şiddete karşı mücadele eden önde gelen STK'lar ve uluslararası kuruluşlar ve fonlarla iş birlikleri geliştirilecektir.** Bu kapsamda:
  - İBB Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı ("SHDB") bünyesindeki Kadın ve Aile Hizmetleri Şube Müdürlüğü ve Çocuk Hizmetleri Şube Müdürlüğü'nün desteğiyle, toplumun ihtiyaçlarına yönelik ve şiddetle mücadelede etkili projeler geliştirilecektir. Bu doğrultuda, **her 3 ayda bir ülkemizin önde gelen STK'ları ile, mevzuat çerçevesinde bir araya gelinmesi ve ihtiyaç ve çözüm yollarının istişare edilmesi planlanmaktadır.**
  - İBB, 2023 yılında Birleşmiş Milletler Kadın Birimi Türkiye tarafından yürütülen "Kadına Yönelik Şiddete Bahane Yok" 16 Günlük aktivizm kampanyasına, kampanya afişlerini billboardlarda paylaşarak, çevrimiçi afişler yerleştirerek destek olmuştur. Bu tür iş birliklerimiz devam edecektir.

Aksiyon 7

Kadın Güvenliği İçin: Kadın Sağlığı Konusunda Bilinçlendirme ve Destek

- İBB, HPV aşısı, 40 yaş üstü mamografi ve 48 yaş üstü kemik ölçümü gibi konularda kadınlara çok önemli bir destek sunmaktadır. İBB, imkânları ölçüsünde, bu destekleri artırarak devam ettirecektir.

İLKE 2:

Geleceğe En Büyük Yatırım: Çocuklarımıza ve Gençlerimize Yönelik Eğitim ve Bilinçlendirme Faaliyetleri

Hedeflenen Kazanımlar:

- Kadın - Erkek Eşitliğinin Çocuklar Tarafından Benimsenmesi**
Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 29. maddesinde cinsiyet eşitliği bilinci verilecek eğitimlerin kazanımları arasında sayılmıştır.
- Kadına Yönelik Şiddetin Kabul Edilmezliğini Benimseyen Nesillerin Yetiştirilmesi**
- Dijital Şiddet, Siber Zorbalık ve Akran Zorbalığı ile Mücadele Edilmesi**

Çocuklarımıza ve gençlerimize yönelik eğitim, geleceğimiz için ("zihniyet değişikliği" için) kuşkusuz en büyük yatırımdır: Ancak, bugünüme de derhal etkisi olacaktır: Çocuklar, bu yeni bakış açısını benimsedikçe; ev içinde karşılaştıkları yanlışlara karşı aile bireylerini de uarmaya, fikirlerini paylaşmaya başlayacaklardır. Herhangi bir şiddet olayını gördüklerinde (veya kendileri bunu yaşadığında), **şiddetin kabul edilemez olduğunu** daha iyi algılayacaklardır.

Aksiyon 8 Çocuk Etkinlik Merkezleri: Yuvamız İstanbul

İstanbul Sözleşmesi'nde, kadın-erkek eşitliğinin ve sorunların diyalogla çözülmesinin - her yaşa uygun şekilde - öğretilmesine büyük önem verilmektedir. **Uzun vadede kadına yönelik şiddeti çözecek olan; kadın-erkek eşitliğinin tüm toplumca içselleştirilmesi, kadınların haklarına saygı gösterilmesidir.**

- İBB bünyesinde 105 Yuvamız İstanbul Çocuk Etkinlik Merkezi bulunmaktadır. Yuvamız İstanbul Merkezlerinde 2023-2024 yıllarında 8.000 çocuk hizmet almıştır. Bu dönem hedefimiz 200 çocuk etkinlik merkezidir.** Yuvamız İstanbul Çocuk Etkinlik Merkezleride; **anlaşmazlıkları diyalogla çözmeyi** (şiddetin asla kabul edilmediği), **hoşgörü kültürü, kadın-erkek eşitliği, kız çocuklarının kararlarına saygı gösterilmesi hususları**, elbette her yaşa uygun olarak (oyunlarla, vb.) efektif şekilde öğretilecektir.

- Kadın rol modellerin** görünür kılınması ve çocuklarla bir araya getirilmesi, toplumsal cinsiyet eşitliği açısından son derece kritik bir adımdır. **Kız çocukları, kadınların toplumun her alanında var olabileceğini ve her mesleği yapabileceğini görerek özgüven kazanacak** ve bu örnekler, "ben de yapabilirim" duygusunu güçlendirecektir. Özellikle itfaiyeci, mühendis veya teknisyen gibi genel olarak "erkek mesleği" olarak görülen alanlarda çalışan kadınların görünürlüğü, bu kalıp yargıları yıkmada önemli bir rol oynar. Aynı zamanda, bu süreç erkek çocukları için de dönüştürücüdür; kadınların yetenekleri ve hakları konusunda farkındalık geliştirmelerine, eşitlikçi bir bakış açısı kazanmalarına katkı sağlar. Kadın doktorlar, avukatlar, akademisyenler, siyasetçiler ve iş insanları gibi farklı alanlarda öncü olan kadınların hikâyeleri de son derece önemlidir. **Bu, sadece kız çocukları için değil, tüm çocuklar için eşit ve adil bir geleceğin temelini atmanın güçlü bir yoludur.**
- Akademisyen Dr. Dilek Kaya İmamoğlu'nun fikir liderliğinde, İstanbul Vakfı'nın "Büyüt Hayallerini Projesi"** kapsamında hazırlanan ilham veren kadınların anlatıldığı "İlham Veren Adımlar" kitabının bu kapsamda önemli bir yeri vardır.

Aksiyon 9 Çocuklara Yönelik Sanatsal, Kültürel ve Hobi Temelli Faaliyetler Yapılması

- İBB Kültür bünyesindeki sergi alanlarında/müzelerde çocuklar için özel oyun alanları, serbest çalışma alanları, kütüphaneler, oluşturularak bu alanlarda atölyeler düzenlenecektir. Temalarımız:
  - ✓ Eşitlik,
  - ✓ Hoşgörü kültürü
  - ✓ Kişilerin Sınırlarına Saygı Duyulması
  - ✓ İletişim Teknikleri ve Diyalogla Sorun Çözme Becerileri

Yukarıda, bahsi geçen alanlarda çocuklara yönelik, meslek atölyelerinde/okullarda bu yönde seminer ve söyleşiler de düzenlenebilecektir.

- Temalara uygun sanat eserleri ile çocukların ilgisini çekebilecek formlarda içerikler (broşür, kitapçık vb.) oluşturularak çocuklara müfredat/okul dışı bir eğitimle yukarıda saydığımız alanlarda değerler aşılanabilir.
- İBB Kültür önderliğinde halihazırda 3 yıldır Çocuk Hakları Festivali düzenlenmektedir.

Aksiyon 10 Oyun ve Kitapla Çocuğun Sağlıklı Gelişimi

- Halihazırda, çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin gündelik hayat deneyimlerinde oyun olanaklarının artırılması, kentte oyun deneyiminin geliştirilmesi, oyun kültürünün oluşturulması amacıyla İstanbul'da iki noktada **Oyun Evi** kurulmuştur (Dalyan parkı, Silahtarağa Gençlik Parkı). 2024 yılında oyun evlerinden 1000'e yakın çocuk faydalanmıştır. Aynı zamanda, **İBB'nin kurduğu Hayal Gücü Oyun Parkı (HOP) ile 2021'den bugüne kadar 3.000'den fazla çocuğa erişilmiştir.** Böylelikle:
  - Çocuklarımız okul dışında akranları ile sosyalleşebilir/sağlıklı ilişkiler kurmayı öğrenebilir.
  - Çocuk haklarına/şiddetle mücadeleye/akıllı, etkili ve dikkatli internet/sosyal medya kullanımına ilişkin çocuklara yönelik çalışmalar da geliştirilebilecektir.
  - Mevcut ekonomik koşullarda, İBB'nin böyle bir hizmet vermesi, toplumun her kesiminden çocuğun bu tür imkânlarla erişmesini sağlayabilecek ve çocukların ilgili konularda farkındalığını geliştirebilecektir.

- Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme md.17(c) uyarınca, taraf devletlerin, **çocuk kitaplarının** üretimini ve yayılmasını teşvik etme ödevi vardır. **Bu çerçevede, İstanbul Kitapçılarını, İBB Yayınlarını ve Yuvamız İstanbul Dergisi'ni etkin bir şekilde kullanmayı hedefliyoruz.** Şiddetle mücadele, kadın erkek eşitliği, akıllı, etkili ve dikkatli internet/sosyal medya kullanımı vb. temalarda çocuk kitapları seçkisi oluşturulması planlanmaktadır.

Aksiyon 11

Çocuklara Yönelik Dijital Şiddet ve Siber Zorbalıkla Mücadele Bazlı Eğitim Faaliyetlerinin Organize Edilmesi

- "Dijital Şiddet", dijital ve teknolojik araçların bireyleri korkutmak, baskı kurmak ve değersizleştirmek için kullanılmasıdır. Son yıllarda yaygınlaşan, özellikle çocukları hedef alan ve sosyal medya platformları ile daha görünür olan bu şiddet türü dijital ortamda olan taciz, tehdit, özel bilgilerin/görüntülerin ifşası ve ısrarlı iletişim kurmayı içerir. Örneğin, bazı dijital platformlarda çocukların da içinde bulunduğu gruplarda yapay zekâ ile oluşturulmuş uygunsuz fotoğrafların, bu çocuklara şantaj yapmakta kullanıldığı, bu şekilde çocukların uygunsuz davranışlara sürüklendikleri, ruh sağlıklarının bozulduğu, zorbalığa ve istismara uğradıkları görülmüştür.
- **Dijital şiddetle mücadele için çocuk ve ailelere yönelik çocukların sosyal medya kullanımına ilişkin bilinçlendirme ve eğitim kampanyaları düzenlemeyi planlıyoruz, ailelerin ve çocukların sosyal medya kullanımı konusunda bilinçlendirilmeleri önemlidir.** (Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme md.16, Lanzarote Sözleşmesi md. 6).
- Sadece istismar konusu değil; **sosyal medya, artık gençlerde ruhsal sorunların en önemli sebeplerinden** biridir (tatminsizlik hissi, umut kaybı, linçler, e-zorbalık, vb.). Artık 8-10 yaşında çocuklar bile boş zamanlarının çoğunu "TikTok", "Youtube" ve benzeri platformlarda videolar izleyerek geçiriyor. **21. yüzyılın kaçınılmaz bir gerçeği** olan sosyal medya, çocuk ve gençlerin hayatının önemli bir parçası haline gelmiş durumdadır. **Elbette sosyal medya, doğru**

ve bilinçli kullanıldığında pek çok fayda sağlayabilir. Ancak, özellikle çocukların ve gençlerin ruh sağlığını olumsuz etkileyebilecek boyutlarıyla da dikkatle ele alınması gereken bir alandır. Bu nedenle, sosyal medyanın **bilinçli, sağlıklı, güvenli ve ruhsal dengemizi bozmayacak şekilde** kullanılması konusunda farkındalık oluşturmak hepimizin sorumluluğudur.

- Çocuk bakımını üstlenen kişilerin çocuk istismarı/çocuğa karşı şiddet hakkında bilinçlendirilmesi, bu çerçevede çocuk ile diyalog kurulmasının mümkün kılınması çocuğa karşı aile dışı bir fail tarafından gerçekleştirilen istismar veya şiddetin tespitinde faydalı olacaktır. (**Lanzarote Sözleşmesi** md. 8, Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin m. 19/ f.2)
- Bu çerçevede akıllı, etkili ve dikkatli sosyal medya/internet kullanımı ile çocukları haklarına ilişkin bilgilendirecek ve istenmeyen durumlarda alınacak aksiyonları gösterebilecektir. **Yapay zekâ ile oluşturulmuş bir görsel ile çocuk tehdit edildiğinde nasıl aksiyonlar alınabilir**/bu durumun aile ile açıkça konuşulmasının teşvik edilmesi) çocuk ve ebeveynlere yönelik animasyon vb. içerikler İBB TV Youtube kanalında ve zaman zaman sosyal medyasında yayınlanacaktır. (Ayrıca bkz. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme md.17)
  - Bu kapsamda şüpheli bir durum gören işyeri sahibi veya personeli spesifik bir kod kelime söyleyerek **112'yi ya da (koordinasyon sağlanamaması durumunda) ALO 153 vb. bir hattı arayıp bilgilendirme sunabilir.**

İLKE 4:

"İBB Çalışanları Kadının Yanında":

İBB Çalışanlarına Kadına Yönelik Şiddet ile Mücadele Eğitimi

Aksiyon 15

İBB Çalışanlarına Yönelik Hizmet İçi Zorunlu Eğitimler

- "Şiddeti Tespit ve Müdahale" konulu bu eğitimler çevrimiçi olarak tüm İBB çalışanlarının periyodik olarak tamamlaması gereken formatta düzenlenecektir. Bu eğitimlerin sonunda içeriğe ilişkin kısa bir sınav/test olacaktır. Bu eğitimlerin bu dönem içerisinde, tüm İBB çalışanlarına verilmesi planlanmaktadır.

- Ayrıca, İETT bünyesinde uygulanan "Şiddete Yol Verme" isimli şiddeti tespit ve müdahale konulu eğitimler özellikle de: İETT Şoförleri, güvenlik görevlilerine, zabıtalara ve temizlik personeline daha ayrıntılı ve eyleme yönelik verilecektir. 15.000 zabıta ve güvenlik çalışanı, önemli bir insan kaynağıdır. Eğitimlerde, şiddet/ istismarı tespit etme ve anlık müdahale etme, şahit oldukları olayları kolluk kuvvetleri ile derhal paylaşma gibi konular ele alınacaktır.

- Vizyon 2050 Eylem Planı'ndaki "Herkes İçin Adil Ulaşım" stratejik eylemi altındaki "Ulaşım Araçlarının ve Durakların Güvenliği" eyleminde, ulaşımında emniyetin sağlanmasına yönelik; toplu taşıma araçlarında, duraklarda, durakların çevresinde ve hareketlilik (aktarma) merkezlerinde güvenlik önlemleri artırılacaktır. Bu kapsamda araçlarda, duraklarda ve hareketlilik (aktarma) merkezlerinde görev alan güvenlik personelinin fiziksel şiddet, taciz, sözlü saldırı gibi konularda acil durum müdahale konusunda tam bilgili olması, gerekli durumlarda kolluk kuvvetiyle hızla iletişime geçebilmesi sağlanacaktır.

İLKE 5:

Madde Bağımlılığıyla Mücadele Kapsamında Bilinçlendirme

Aksiyon 16

İBB Yurtlarında Madde Bağımlılığına Karşı Bilinçlendirme

- Gençlerde madde bağımlılığı, suça sürüklenme ve şiddeti artırmaktadır; bu kapsamda, madde bağımlılığına karşı okul kampanyalarına destek olunması, STK'larla ortak çalışmalara girilmesi veya İBB Yurtlarında - yine diğer yurtlara ve okullara örnek olmak dileğiyle - düzenli bilinçlendirme eğitimleri yapılması hedeflenmektedir.

İLKE 6:

"Seyirci Kalma!": Bilinçlendirme Kampanyalarının Düzenlenmesi

Aksiyon 17

"Seyirci Kalma!" Kampanyalarının Düzenlenmesi

- Yurt dışında ve ülkemizde "Seyirci Kalmak Etkisine" (Bystander Effect) karşı bilinçlendirmeler yapılmaktadır. İnsanlar şiddet veya istismardan şüphelendiklerinde veya gördüklerinde, yetkili mercilere bildirmelidir; ve bunun hızla ve güvenle yapılabileceği hatlar veya süreçler kurulmalıdır. Bu mesajın geniş kitlelere ulaşmasını sağlamak amacıyla İBB TV, İBB sosyal medya hesapları, billboardlar ve diğer iletişim kanallarında kamuoyuna yönelik bilgilendirici içeriklere yer verilmesi planlanıyor. Dünyada ve ülkemizde genelde bu bilinçlendirme kampanyaları, kanaat önderleri, sanatçılar ve sporcularla (spor kulüpleriyle) yapılmaktadır. Kampanyaların genelde "mottosu" şöyledir; **"Kadına yönelik şiddet suçtur, seyirci kalma"**.
- **Buna benzer çalışmalar tüm İstanbul'daki spor kulüpleri, gençlik spor kulüpleri ve İBB Spor önderliğinde düzenlenebilir: Spor ve sporcular, özellikle gençler üzerinde etkili kamusal figürlerdir.**
- "Seyirci kalma" kampanyalarına örnek olarak; Londra'nın toplu taşıma ağındaki otobüslerde, trenlerde, duraklarda ve istasyonlarda renkli, çarpıcı tasarımlara sahip kampanya posterleri ile vatandaşlar, ulaşım polisine mesaj atmaya veya ücretsiz BTP Railway Guardian uygulamasını kullanarak ulaşım ağına meydana gelen şiddet veya taciz olaylarını bildirmeye teşvik edilmektedir. Bu kampanya, toplu taşımada güvenliği artırmayı amaçlamaktadır.
- Görgü tanıklarının aile içi şiddet veya istismarlara şahit olduklarında da yetkili mercilere bildirim yapmaları, önemli bir unsurdur. Bu çerçevede toplumun her bir ferdi bilinçlendirilmelidir.

İLKE 7:

"Sanat Gerçeğin Aynasıdır":

Sanatsal ve Kültürel Bilinçlendirme Faaliyetleri

Aksiyon 18

Sanatla Düşündürmek

- İBB Kültür Dairesi Başkanlığı tarafından, Müze Gazhane gibi sergi alanlarında kadına yönelik şiddet temalı sergilerin açılması, kadına yönelik şiddet gerçeğinin sanat yoluyla topluma anlatılmasını sağlayabilecektir. Kadına yönelik şiddeti görünür kılan ve farkındalık yaratan fotoğraf sergileri düşünülebilir: Her ne kadar rahatsız edici öğeler barındıracak olsa da bu tür sergiler toplumu bilinçlendirmek ve derinlemesine düşündürmek adına önemlidir.
- İBB Şehir Tiyatrolarında kadına yönelik şiddet temalı ve bu temayı irdeleyen gösterilerin yapılması, bilinçlendirme kampanyalarında etkili bir rol oynayabilecektir.
- Kültür Dairesi Başkanlığı'nın 2022 yılında düzenlediği "Kadının Gücü Var" gibi etkinliklere devam edilecektir.

İLKE 8:

"Şiddetsiz Erkeklik": Erkeklerin Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele ve Eşitlik Konusunda Bilinçlendirilmesi

Şiddetin engellenmesi, kadın ve çocuk güvenliğinin sağlanması, **toplumsal huzur ve adil bir dünya için vazgeçilmezdir**. Böylelikle, yalnızca kadınlar ve çocuklar için değil, erkekler de dahil olmak üzere toplumun tamamı için dönüştürücü bir fayda elde edilecektir. Şiddeti reddeden bir yaklaşımın, tüm erkekler tarafından tam anlamıyla benimsenmesi ve tatbik edilmesi **herkes için daha özgür ve daha barışçıl** bir hayatın anahtarı olacaktır.

Başta kadına ve çocuğa yönelik şiddet olmak üzere, **toplumsal şiddetle mücadelede erkekler çözümün önemli bir parçasıdır**. Erkeklerin bu mücadelede sürece dahil edilmesi için **ortak bir zemin yaratılması ve aktif bir rol üstlenmeye teşvik edilmesi** toplumun her kesiminde dayanışma duygusunu güçlendirerek daha kalıcı bir çözüme ulaşılmasını sağlayacaktır.

Hedeflenen Kazanımlar:

1. Kadın-Erkek Eşitliğinin Erkekler Tarafından Benimsenmesi
2. Kadına Karşı Şiddetin Kabul Edilmezliğinin Erkekler Tarafından Benimsenmesi
3. Geniş Toplumsal Dayanışma

Aksiyon 19

Erkeklerin Kadın-Erkek Eşitliğini Benimsemesi

Kadına yönelik şiddetle mücadelede, kadınların ve erkeklerin toplumsal olarak klişeleşmiş rollerine dayalı kalıp yargıları/ ön yargılarını, cinsiyet eşitsizliği ve ayrımcılığa dayalı (kadını "ikincil konumda" gören bakış açısını), sosyal ve kültürel bazı davranış kalıplarını değiştirmek önemlidir. İstanbul'da Veriye Dayalı Yönetim Modeli Araştırması'nda 50.000 hane ile gerçekleştirilen çalışma sonuçlarında, 0-6 yaş çocuğun olduğu hanelerde günlük hayatta çocuğun bakımıyla %94,5 oranla sadece annenin ilgilendiğini ortaya konmuştur. Bu istatistikler, hane içi eşitsiz iş bölümünü göstermektedir.

- Erkeklerin ev ve çocuk bakım hizmetlerine mümkün oldukça katılımını (en azından daha adil bir paylaşımı) teşvik edecek **erkekler için kampanyalar düzenlenerek kadın-erkek eşitliğine yönelik toplumsal farkındalık geliştirilmesi önemlidir**. DİSK Genel-İş'in 2020 yılında yayınladığı Türkiye'de Kadın Emeği Raporu'na göre sadece bir yıl içerisinde yaklaşık 500.000 kadın ev içi bakım hizmetleri nedeniyle işinden ayrılmıştır ve 12 milyon kadın ev işleri nedeniyle çalışma hayatına girememiştir. Türkiye, Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (OECD) ülkeleri arasında, kadın istihdamının en düşük olduğu ülkelerdendir.
- **Şiddet gören kadınların, şiddet döngüsünü kıramamasının en önemli nedenlerinden birinin ekonomik bağımlılık olduğu** dikkate alındığında, kadınların istihdama katılmasına ve ekonomik bağımsızlığa erişmelerine katkı sağlayacağından kadına yönelik şiddetle mücadelede de önemli bir fayda sağlayacaktır. Bu konu, IV. Bölümde daha detaylı bir şekilde ele alınacaktır.

Aksiyon 20

"Şiddetsiz Erkek Rol Modelleri": Kadına Şiddetle Mücadele Kampanyaları

İstanbul Planlama Ajansı'nın ("İPA") yayınladığı "Kent Gündemine Bakış Kadın Dost Kent Politikaları" metninde yer verilen bir istatistiğe göre ülke genelinde 2023 yılında saptanan **kadın cinayetlerinin %65'inin evde gerçekleşmiş olması**, kamusal alanların ötesinde hane içi önlemlerin de alınması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Kadınların 3'te 1'i hayatlarında en az bir defa şiddete uğradıklarını ifade etmiştir: Şiddeti uygulayan da genelde bir aile ferdi, eş veya eski eştir. Bu rakamlara göre; ülkemizde milyonlarca kadın zaman zaman şiddete maruz kalmaktadır. Bir kere bile aile içi şiddet yaşayan bir kadın; daima **korku** içinde yaşayacaktır. İPA tarafından yayınlanan "Sığılabildiğim Bir Dünya" metninde, **2020 yılında kadına yönelik erkek şiddetinin ev içinde gerçekleşme oranının %98 olduğu tespit edilmektedir.** Bu sebeple genel bir bilinçlendirmenin yapılması gerektiği açıktır.

- **Sosyal medyanın farkındalık artırmadaki gücü, erkeklere yönelik önleyici ve yapıcı nitelikte kampanyalarla kullanılmalıdır.** Örnek olarak:
  - İBB Sosyal Medya hesaplarında kadına yönelik şiddetle mücadeleye ilişkin erkeklere yönelik içerikler daha etkin bir şekilde paylaşılacak, 'kadına yönelik şiddetin kabul edilemezliği' kampanyalarında vurgulanacaktır.
  - **Şiddetsiz erkeklik modellerini** destekleyen içerikler üretilerek İBB sosyal medya hesaplarında paylaşılacaktır. Bu kapsamda, **"rol model" erkek sanatçılar ve sporcularla hazırlanabilecek kısa videolar vb. içeriklerin, İBB'nin toplu taşıma araçlarında bulunan ekranlarında oynatılması hedeflenecektir.**
- Avrupa'da bu tür kampanyalara dair bir örnek, İspanya'daki **"No es No" (Hayır Hayırdır)** Kampanyasıdır. Barcelona Belediyesi tarafından yürütülen bu proje, kamusal bilinçlendirme, şiddetin tanınması ve önlenmesi üzerine tasarlanmış bir farkındalık kampanyasıdır. Söz konusu proje, kamu kurumlarında farkındalık çalışmaları ile şiddetin önlenmesinde toplumsal zihniyet değişimini hedeflemektedir. İBB, bu tür kampanyalardan esinlenerek, toplumun her bir ferdiye yönelik geniş kapsamlı farkındalık kampanyaları düzenlemeyi ve hizmet içi eğitim ve projelerle de farkındalık oluşturmaya hedeflemektedir.

Aksiyon 21

Babaların, Kadına ve Çocuğa Yönelik Şiddete Karşı Eğitimlerle Bilinçlendirilmesi

- **Enstitü İstanbul İSMEK'in AÇEV ile yaptığı Anne Destek Programı konusundaki iş birliğinin bir benzerinin; yani Baba Destek Programları'nın** -muhtarlar aracılığıyla seçilen pilot mahallelerde - ("**BADEP**") **düzenlenmesi değerlendirilmektedir.** İlgili program, babaların, çocuklarına destekleyici demokratik tutumlar geliştirmesini sağlayarak çocukların gelişimi ve iyi olma halinin en üst seviyeye taşınmasını amaçlamaktadır. **Babaların çocuklarla iletişimde olmaları, aile içi "demokrasiyi" benimsemeleri, çocuklara zaman ayırmaları, şiddetin hiçbir türünü uygulamamaları amacıyla bu eğitim düzenlenmiştir.** AÇEV, bu eğitimlerin kadına karşı şiddeti yok etmeye de büyük fayda sağladığını ifade etmiştir. Bu kapsamda, toplam 58.506 babaya ulaşılmıştır. Bu eğitimler daha güçlü tanıtılırsa, katılım da artacaktır.
- Ayrıca İBB, bünyesinde emsal projelerden faydalanılarak her türlü şiddet olayının önlenmesini amaçlayan atölyeler geliştirilecektir.
- "Eşitlikçi Babalar Buluşmaları" ve "Eşitlikçi Baba" eğitimleriyle yılda 10.000 babaya ulaşılması hedeflenmektedir. Böylece, erkekleri şiddetle mücadelede sorumluluk almaya teşvik ederek, şiddetsiz bir toplum inşa etme yolunda babalara; çocuklarına adil, eşitlikçi ve özgür bir gelecek bırakma sorumluluğunu hep birlikte geliştireceğiz.
- 'Erkekler Eşitlik İçin Bilinçleniyor' programıyla bir sene içerisinde, İBB'de çalışan 10.000 erkek personele toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimleri verilecektir.

— II — GÜVENLİ İSTANBUL

Güvenli mahalleler,
güvenli sokaklar, güvenli ulaşım

İLKE 9:

"İstanbul'da 961 Güvenli Mahalle!" Projesi

Aksiyon 22

Kadın, Genç ve Çocuk Güvenliğinin Sağlanmasında Mahalle Temelli Dayanışma ve Sosyal Dayanıklılığın Artırılması

Muhtarlarımızla Ele-Ele:

Vatandaşların, kentle ilişkisini en yoğun olarak deneyimlediği, mahallelinin etkileşimiyle toplumsal bir kimlik yaratan, kenti dönüştüren dinamiklerin ortaya çıktığı mahalle ölçeği, iş birliği yapmaya izin verecek bir çekirdek olarak görülmektedir.

Muhtarlar, vatandaşlara en yakın birimler olması, temsil ve katılım bakımından geniş imkanlar içermesi, hizmetlere erişim ve ihtiyaçların tespitinde birinci basamakta yer alması, komşuluk kültürünün ve dayanışma ağlarının güçlü olması gibi özellikleri nedeni ile yerelde dayanışma ve dayanıklılığı sağlamada önemli aktörlerdir.

• Muhtarlara, yönelik olarak:

- Kadınlara, gençlere ve çocuklara yönelik ihmal, istismar ve şiddetin önlenmesine ilişkin farkındalığı ve sosyal dayanıklılığı arttırmayı amaçlayan; ve
- Kadına ve çocuğa yönelik şiddet/istismarı tespit etme ve anlık müdahale etme
- Şahit oldukları olayları kolluk kuvvetleri ile derhal paylaşma, gibi konuların ele alındığı eğitimler düzenlenecektir; **çevrimiçi gerçekleştirilebilecek olan bu eğitimlere katılan muhtarlara, "Kadın ve Çocuk Güvenliği Sertifikası" verilecektir.**

Mart 2024 Yerel Seçimleriyle birlikte İstanbul muhtarlarının yaklaşık 3'te 1'i değişmiştir. Bu sebeple, 2022 yılında Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü kapsamında, Yanındayız Derneği iş birliği ile gerçekleştirilen ve 190 muhtarın katılım gösterdiği "Yerelde Eşitiz: Mahalli Düzeyde Eşitlik ve Şiddet Farkındalığı Eğitimleri" benzeri eğitimlerin yeniden düzenlenmesi hedeflenmektedir.

Ayrıca, muhtarların kadına yönelik şiddete dair başucu kaynağı (tanımlar, ihbar ve başvuru yolları, ilgili kurumlar, vb.) olarak kullanabilecekleri "**Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Muhtarın El Kitabı**" hazırlanmıştır. Bugüne kadar 2.000 adet dağıtılmış olan bu dokümanın güncellenerek yeniden muhtarlarla paylaşılması hedeflenmektedir.

- Muhtarlıklar tarafından muhtarlık bahçelerinde sürdürülen çocuklara yönelik Kitap Saati etkinliklerinde, anlaşmazlıkları diyalogla çözmeyi (şiddetin asla kabul edilmez), hoşgörü kültürü, kadın-erkek eşitliği, kız çocuklarının kararlarına saygı gösterilmesi konulu kitapların önerilmesi, okutulması değerlendirilmelidir. (Bu kitaplara İstanbul Vakfı'nın **Büyüt Hayallerini projesi kapsamında** çıkardığı, "İlham Veren Adımlar" örnek gösterilebilir.)
- Kadına ve çocuğa yönelik şiddetle mücadele kapsamında hazırlanacak broşür vb. bilgilendirici materyallerin dağıtımı gibi çalışmaların muhtarlıklar aracılığıyla yürütülmesi faydalı olacaktır.
- "Kadınlara, gençlere ve çocuklara yönelik ihmal, istismar ve şiddetin önlenmesine ilişkin farkındalığı ve sosyal dayanıklılığı arttırmaya yönelik" ihtiyaçların öğrenilmesi ve mahalle düzeyinde tartışılarak ihtiyaçlara yönelik çözüm önerilerinin konuşulması amacıyla Muhtarlıklar tarafından Mahalle Yönetişim Toplantıları organize edilmesi de tavsiye edilebilir.

Aksiyon 23

Zabıta Ekiplerinin Mahalle Güvenliğinde Aktif Rol Oynaması

İBB Zabıta ile güven hissi:

- Daha fazla kadın zabıta istihdamı hedeflenmektedir: **Kadınlar, kadın zabıta ile daha güçlü bir bağ hissedecektir.** İBB bu konuda önemli adımlar atmıştır ve bugün itibarıyla toplam istihdam edilen zabıta sayısı **2.430 olup kadın zabıta sayısı 257'dir. 2024-2029 döneminde kadın zabıta sayısının iki katına çıkarılması hedefler arasındadır.**
- **Güvenlik riski olan bölgelerde (ve özellikle bazı okul bölgelerinde) zabıta etkinliklerinin artırılması önemlidir.** Bir bölgede zabıtalara bulunması dahi, kamu düzeninin korunmasına katkı sağlayacak, istenmeyen olaylara karşı caydırıcı etki yaratacaktır.
- Zabıtalımız, halihazırda muhtarımızla iş birliği içerisinde çalışmaktadır:
  - **Zabıta ekipleri, mahalle muhtarları başta olmak üzere, görev alanlarındaki okullarda vatandaşları farklı konularda bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri yürütmektedir.** Bu faaliyetlere etkin şekilde devam edilecektir.
  - Zabıta ekipleri aracılığıyla, **kadın ve çocuk güvenliği konusunda hazırlanabilecek broşürler dağıtılacaktır.**
  - Muhtarlar ve zabıta ekipleri aracılığıyla **okul çevresindeki esnaflara uyuşturucu madde kullanımı konusunda duyarlılık kazandırılması ve esnafların madde satımına ilişkin bir emare görmeleri halinde kolluk kuvvetlerine ihbarda bulunmasının teşvik edilmesi hedeflenmektedir.**

Aksiyon 24 "İstanbul Bebek" Kapsamında Mahalle Bazlı Destek Sunulması

- Amacı, yapılan düzenli ev ziyaretleri kapsamında çocuk gelişimini ve ebeveyn-çocuk ilişkisini güçlendirmek olan İstanbul Bebek, Aile Rehberliği uygulaması etkin şekilde devam edecektir.

- Programın hedef kitlesi 0-3 yaş arası çocuğu olan düşük gelir düzeyine sahip ailelerdir. Çocuğun sağlıklı gelişimini desteklemek amacıyla doğum öncesi ve sonrası annenin fiziksel ve ruhsal sağlığı; çocuğun bilişsel, ince motor, dil, sosyal, fiziksel ve duygusal gelişimi; beslenme ve ebeveynlik konularında ailelere rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmektedir. Bu çerçevede, kadına ve çocuğa şiddetle mücadeleyle ilişkin konular, verilen rehberlik ve danışma hizmetlerinin kapsamında alınacaktır.

Aksiyon 25 "Sosyal ve Ekonomik Destek Programı (SEDEP) Ekipleri ile Güvendeyim" Anlayışı

- İBB'nin kadına yönelik şiddeti tespit etmek ve bu şiddetle mücadele etmek için
  - Kadın Danışma Birimi,
  - İBB Kadın Merkezleri,
  - Kadın Destek Hatları,
  - Kadın Konukevi olmak üzere dört temel aracı bulunmaktadır.
  - Aynı zamanda, aslında yoksullukla mücadele araçları olan **SEDEP ve Halk Süt**'ün de şiddetle mücadele alanını desteklediğini söyleyebiliriz.

- Sosyal Destek kapsamında ihtiyaç sahiplerine uzmanlar tarafından hane ziyareti gerçekleştirilerek, aynı nakdi destekler sunulmaktadır.
  - **Sosyal yardım götüren, bu kapsamda ev ziyareti yapan ekipler, aile içi şiddet, çocuk istismarı veya madde kullanımı tespit ederlerse bunları ilgili birimlere raporlamaktadır.**
  - İBB, sosyal incelemeler yoluyla her yıl binlerce kadının gerçekliğine bizzat evlerinde tanıklık etme fırsatı bulmaktadır. Uzman bir sosyal çalışmacı gözüyle sadece fiziken değil duygusal olarak da girilen o evlerde pek çok kadınlık durumu görünür olmaktadır. Böylelikle kadınların şiddet sarmalından çıkmaları için hangi kaynaklara ihtiyaç duyduğunu İBB sosyal hizmet uzmanları yerinde tespit edebilmektedir. Sosyal incelemede görünür olan her bir ihtiyaç İBB'nin mevcut araçlarıyla eşleştirilmekte olup **şiddet de görünür bir gerçeklik olarak İBB Kadın Danışma Birimi'ne yönlendirilmektedir.** Böyle bir durumda İBB'nin destek hatlarının şiddete uğradığından şüphelenen kadınlarla doğrudan iletişime geçilmesi sağlanabilir veya çocukların durumunda aileyle özel olarak bu meselenin görüşülmesi ve ağır durumlarda kolluk kuvvetleriyle irtibata geçilmesi sağlanabilir. Belirtmek gerekir ki, **bu durumlarda sosyal inceleme personelleri Sosyal İnceleme Raporu (SİR) yazmaktadır. Yazılan bu rapor Sosyal Hizmetler Müdürlüğü tarafından Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına iletilmektedir.**
  - **Şiddet, bir kez bir yan bulgu olarak tespit edildikten sonra başlı başına ek bir ziyaret sebebi olmaktadır.** İBB Kadın Danışma Birimi'ndeki uzman meslek elemanları ev ziyaretleri ile kadınlara yasal haklarını aktarmaktadır. **Bu çerçevede, SEDEP ekiplerine sistematik eğitimler verilmektedir.**

İLKE 10:

Güvenli Ulaşım

İstanbul Vizyon 2050 Strateji Belgesi, Vizyon 2050 Eylem Planı ve Yerel Eşitlik Eylem Planı doğrultusunda, **ulaşımında kadınların hareketliliğini artırmaya yönelik, kadınların ihtiyaçlarına cevap veren uygulamalar geliştirilecektir.** Kadınların toplu ulaşımındaki güvenlik kaygıları genellikle taksiler, metro ve otobüslerin gece veya sabah erken seferlerinde yoğunlaşmaktadır.

Aksiyon 26

İETT'nin Ara Durak Uygulaması

- İBB'nin hizmete soktuğu "ara durak uygulaması", İETT otobüslerini kullanan kadın yolcuların gece saat 22.00'den sonra duraklar haricinde istedikleri herhangi bir yerde inmelerine imkân tanımaktadır. Böylece takip şüphesi gibi güvenlik riskleri bir nebze de olsa minimize edilmektedir. **İETT otobüslerinde gece ara durak uygulamasının bilinirliğinin artırılması için gerekli çalışmalar yapılacaktır.**
  - Mevcut durumda, kış saati uygulamasına geçilmediği için kadın ve çocukların sabah henüz hava aydınlanmamışken yola çıkmaları gerekmektedir. Sabah karanlığında da yolculuk yapma zorunluluğu, kadın ve çocukların güvenlik endişelerini artırmaktadır. **Bu kapsamda kış saati uygulamasına geçilmesi gereği de sıkça hatırlatılmalıdır.**

Aksiyon 27

Kadın Otobüs ve Taksi Şoförü Sayısının Artırılması Hedefi:

İPA tarafından yapılan araştırma sonucunda İETT'de daha fazla kadın şoförün istihdamı ile toplu ulaşım hizmetlerini kullanan kadın yolcuların kendilerini çok daha güvende hissettikleri ortaya çıkmıştır. [Yanlış anlaşılmasın; "pembe otobüs" vb. uygulamaları kesinlikle kabul edilmemekte, önerilmemektedir. Burada mesele sadece kadın şoförlerin artırılmasıdır].

"Başladığım günden beri özellikle kadın yolculardan çok güzel tepkiler alıyorum. Kadın yolcular **özellikle akşam saatlerinde benimle birlikte yolculuk yaparken kendilerini çok güvende hissettiklerini, tedirgin olmadıklarını** söyleme ihtiyacı duyuyorlar. Bir kadın olarak buna sevinmeli miyim üzülmeli miyim bilmiyorum. Keşke toplumumuzda kadınlar her yerde kendilerini güvende hissedebilseydi. Bunun için caydırıcı cezalar uygulansa da biz kadınlar rahat nefes alabilsek. Kadına şiddet ve kadın cinayetleri artık son bulsa. Umarım artık kalıcı çözümler bulunur." **Zübeyde Erdem, İETT'de şoför.**

- **Bu çerçevede, kadın İETT şoför sayısı düzenli şekilde artırılabilecektir:** 2019 yılında İETT'de tek bir kadın şoför dahi istihdam edilmezken, 2024 yılı itibarıyla **163 kadın şoför İETT bünyesinde görev yapmaktadır.**
- İstanbul'da "Taksi Kullanım Alışkanlıkları, İhtiyaçlar ve Beklentiler" araştırmasında, taksi kullanım deneyiminin iyileştirilmesi için atılabilecek adımlardan biri olarak da **kadın taksi şoförü sayısının artırılması** belirlenmiştir.
- Kadın taksi ve otobüs şoförlerinin artırılmasına yönelik teşvik edici politikaların uygulanması kadın oranının düşük olduğu iş kollarına yönelik mesleki eğitimlerin çeşitlendirilmesi ve artırılması hedefi ile de paralel olacaktır.

Aksiyon 28

Kadın Yolcuların Güvenlik Hissinin Artırılması

- **İBB Ulaşım Akademisi tarafından** toplu ulaşım amaçlı hizmet veren (minibüs, servis, otobüs) şoförlerinin yanı sıra taksi şoförlerine de verilen eğitimin içeriğine 2025 yılı itibariyle; **kadına yönelik şiddet ve taciz gibi konular da dahil edilecektir.**

Yetkili organlarla karar alınıp; taksi şoförlerinin alacağı eğitime ilaveten taksi sahiplerine yönelik kadına karşı şiddet ve tacizle mücadele konulu çevrimiçi eğitimler düzenlenerek, taksi sahiplerinin bu konudaki farkındalığının artırılması değerlendirilebilecektir.

- Halihazırda zorunlu olan **takside kamera uygulamasının denetiminin sıklaştırılması** da yetkili organlarla konuşulacaktır.

Aksiyon 29

Belirli Ulaşım Noktalarına Acil Durum/Panik Butonlarının ve Güvenlik Direklerinin Yerleştirilmesi

- **Acil durum, panik butonları ve güvenlik direkleri**, halkın kullanımına açık alanlarda herhangi bir acil durum anında, yetkililerin tehdidin olduğu yere hızlıca müdahale etmesi ve sorunu kısa sürede kontrol altına almak amacıyla **merkeze acil durum sinyali gönderilmesini sağlayan teknolojik bir güvenlik sistemidir. Güvenlik Direği/Panik Butonu uygulamasının geliştirilmiş olup yaygınlaştırılması planlanmaktadır.** Acil durum anlarında yetkililere ulaşma, entegre edilebilir anons sistemi ile merkezi ve özel duyuru imkânı bulunmaktadır.
- **Özellikle toplu taşımada kadınların kendilerini güvende hissetmeleri için bu önlemler kritik bir rol oynamaktadır. 2024-2029 dönemi için, uygulamaların yaygınlaştırılması hedeflenmektedir.** Bu kapsamda, "Otobüsüm Nerede" mobil uygulamasıyla entegre bir panik butonu özelliği geliştirilmesi de değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, İstanbul'un farklı noktalarında, interaktif bas-konuş uygulamalı akıllı durak sayısının artırılması planlar arasındadır.

Aksiyon 30

Dahili Anons Yoluyla Toplu Taşıma Bölgelerinde Caydırıcı Uyarıların Yapılması

- **Dahili anons sistemleri ile otobüs, metrobüs ve metrolarda yolculuk sırasında caydırıcı uyarı ve bilgilendirme anonsları yapılması hedeflenmektedir:**
  - İETT ve Metro AŞ üzerinden metrobüs, İETT otobüsleri, metrolar ve **710 noktada** (garaj, otobüs bekleme alanı vb. vatandaşların yoğun bulunduğu alanlarda) kadına yönelik şiddet ve tacize yönelik uyarı ve bilgilendirmeler yapılması planlanmaktadır. İETT otobüslerinde araç içi kamera sistemleri bulunmaktadır. Bu kapsamda, caydırıcılık amacıyla ve düzenli aralıklarla, **"İBB'nin şiddet ve tacize sıfır tolerans politikası kapsamında, güvenliğinizi için güvenlik kameralarımız mevcuttur"** tarzında kısa bir anons yapılması değerlendirilmektedir. **Benzer bir uygulama metro istasyonlarında da hayata geçirilebilecektir.**

İLKE 11:

Şehir Aydınlatmasının Artırılması

İPA'nın yayınladığı Kent Gündemine Bakış Kadın Dost Kent Politikaları metninde 2023 yılında yapılan Veriye Dayalı Yönetim Modeli Araştırması sonuçlarına yer verilmiştir. Buna göre:

Yakın çevre ve sokakta güvende hissetmeyle ilgili olarak 5.474 kadından:

- 1.139 kadın (%21) gündüz saatlerinde, 1.894 kadın (%35) ise gece saatlerinde kendilerini güvende hissetmediklerini ifade etmişlerdir.

İstanbul'da kendini güvende hissetmeyle ilgili olarak ise 5.474 kadından:

- 1.453 kadının (%26) gündüz saatlerinde, 1.934 kadının ise (%35) gece saatlerinde kendilerini güvende hissetmedikleri tespit edilmiştir.

Aynı araştırma sonucunda, 5.474 kadından 1452'si (%26) yaşadıkları mahallede sözlü; 1.257'si (%23) ise fiziksel tacizin yaşandığını belirtmişlerdir.

Yukarıda yer alan veriler, özellikle gece saatlerinde kadınların güvende hissetme oranının ciddi şekilde düştüğünü göstermektedir.

Aksiyon 31

Kadınların Güvende Hissetmesi İçin, İBB'nin Sorumluluk Alanında Bulunan ve Risk Taşıyan Kamusal Bölgelerin Aydınlatılması

Toplumsal cinsiyete duyarlı veri ve mahalle temelli ihtiyaç haritaları ile hangi hizmetlerin nereye ve nasıl yönlendirilmesi gerektiğinin kadın ve çocukların lehine yönetilmesi 2021-2024 Yerel Eşitlik Eylem Planı'nda sayılan öneriler arasında yer almaktadır. **İBB'nin sorumluluk alanındaki kamusal alanların, kadınların ve çocukların kendilerini daha güvende hissedeceği şekilde aydınlatılması planlanacaktır.**

Örnek olarak, BM Kadın Birimi ve Beşiktaş Belediyesi'nin birlikte yürütmüş olduğu **"Ateş Böcekleri ile Karanlığı Aydınlat"** dijital haritalandırma projesi dikkate alınabilir. Projede ilçede yaşayan kadınların sokak aydınlatmasının yetersiz olması vb. sebeplerle kendilerini **güvende hissetmedikleri yerleri işaretlemesi sağlanmış ve kentsel güvenliğe yönelik düzenlemelere yön verecek bir harita bizzat kadınlar tarafından oluşturulmuştur. Bu dönemde, Mor Haritam ile bu uygulamayı (etkileşimli katılım) tüm şehri kapsayacak şekilde genişletmeyi hedefliyoruz.**

İLKE 12:

"Kadınların Yanında Akıllı Şehir İstanbul" Şehir Güvenliğinde Teknolojinin Kullanımı

Aksiyon 32

Var Olan Dijital Haritalandırma Uygulamalarının Daha Etkin Bir Şekilde Kullanılması

"Mor Haritam" uygulaması çok önemli; uygulamayı daha da geliştirmeyi hedefliyoruz. İBB ve BM Kadın Birimi ortaklığıyla geliştirilen Mor Haritam, İstanbul'daki kadınların güvenli alanlara kolayca ulaşabilmesi için tasarlanmış bir uygulamadır. Uygulama, kadınların güvende hissetmedikleri durumlarda güvenli noktalara yönlendirilmesini sağlamaktadır. Ayrıca bu platform üzerinden kadınlar, İBB'nin sağladığı tüm kadın hizmetlerine erişim sağlayabilmektedir.

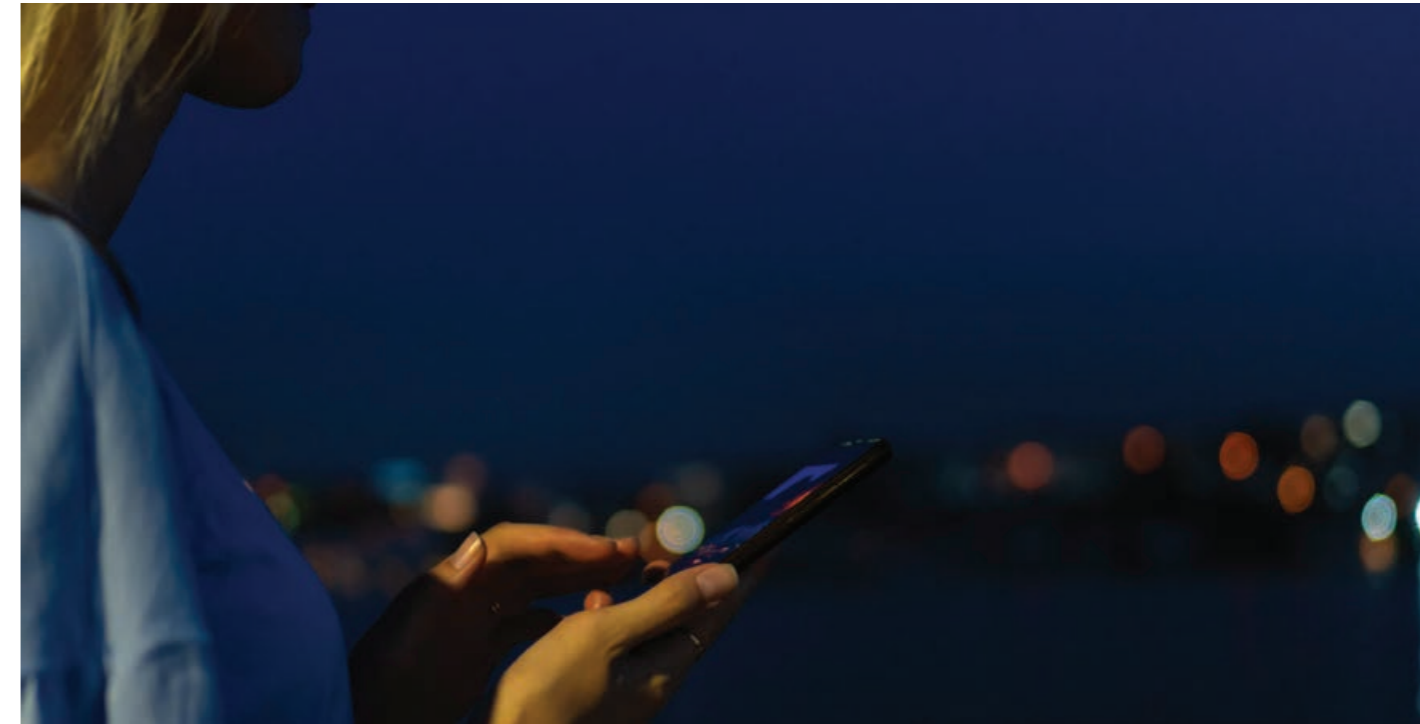
İBB'nin kadınların güvenliğine ilişkin oluşturduğu Mor Haritam gibi uygulamaların tanıtımını artıracamız. "Mor Haritam" uygulamasının ayrıca, İstanbul Senin uygulamasına entegre edilmesi söz konusu olabilecektir.

Aksiyon 33

"Riskli Bölgeyi Bildir"/"Güvenli Alan Tespiti ve Paylaşımı" Özelliğinin İstanbul İçin Devreye Alınması

Yetersiz ışıklandırma, karanlık sokak, kadınların ve ayrıca çocukların güvenliği için emniyetli bulunmayan sokaklar, yetersiz güvenlik önlemi olan bölgeler konusunda ihbarlarda bulunulabilir. Böylelikle, Mor Haritam sistemine entegre edilebilecek veya ayrı bir uygulama olarak İstanbul Senin Uygulamasına eklenecek şekilde kadınlara destek olacak bir dijital haritalandırma uygulaması kurulacaktır.

- "Akıllı Şehir İstanbul" projelerini en etkin şekilde desteklemek amacıyla **Tech İstanbul bünyesinde dijital haritalandırma uygulamasının/uygulamalarının geliştirilmesine ilişkin bir yarışma düzenlenmesi** ve start-uplar'ın konuda görev alacağı bir komite kurulması değerlendirilmektedir. **Teknoloji eko-sistemimizi sürekli güçlendirmeyi hedefleyeceğiz.**
- **Riskli Bölgeyi Bildir"/"Güvenli Alan Tespiti ve Paylaşımı" özelliği açısından** en önemli bilgi ihtiyacı, İçişleri Bakanlığı/Emniyet Müdürlüğünden kadınların en çok şiddete uğradıkları yerlerin bilgilerinin eklenmesi olacaktır. **"Riskli Bölgeyi Bildir"/"Güvenli Alan Tespiti ve Paylaşımı" özelliğinin geliştirilmesiyle,** aydınlatmanın geliştirilmesi ve Emniyet Müdürlüğü ve/veya Valilikle iş birliği ile güvenlik kamerası sayısının artırılması ve lokasyonlarının belirlenmesi gibi kamusal alanda güvenliğin sağlanmasına ilişkin alt yapı çalışmaları da gerçekleştirilebilir.

Aksiyon 34

Dijital Haritalandırma Uygulamasının "Güvenlik Yürüyüşü" (Safety Walks) Projesi ile Desteklenmesi

Plan International'ın 6 kıtada 22 şehirde yaklaşık 400 uzmanla yaptığı anket çalışmasının sonuçlarına göre dünyanın kadınlar için en güvenli şehri sayılan Stockholm'de de bulunan "Safety Walks" (Güvenlik Yürüyüşleri), Mor Haritam'da riskleri gösterir dijital haritalandırılma uygulamasını destekleyici bir girişim olacaktır.

"Riskli Bölgeyi Bildir" uygulamasının halka açılmasının öncesinde veya o sırada, kadınlardan ve İBB yöneticilerinden oluşan küçük ekipler, İstanbul'da çeşitli mahallelerde yürüyerek kadınların güvenliğini değerlendirecektir, haritalandırma için faydalı olacak tespitler yapacaktır.

Bu şekilde, dijital haritalandırma uygulamaları için hem ilk derece veri girişi sağlanacaktır, hem de tanıtımı yapılacak olan kapsamlı kadın güvenliği dijital haritası halka tanıtılacaktır.

Aksiyon 35

Halihazırda Var Olan Mobil Uygulama Altyapı Projelerinin Desteklenmesi ve Geliştirilmesi

- **İstanbul Senin "Güvenlik Çağır" Uygulaması**
Uygulama içerisinde yer alan "Güvenlik Çağır" butonuna basıldığında açılacak sayfada bulunan konumun haritası ve altında **İSTGÜVEN Yardım ya da 112 butonu bulunmaktadır.** Eğer kişi İSTGÜVEN AŞ sorumluluk alanı içindeyse, İSTGÜVEN Yardım butonuna basarak alanda görevli güvenlik görevlilerini çağırabilir. Eğer bulunan konum İSTGÜVEN AŞ'nin sorumluluk alanı dışındaysa sayfa sorumluluk alanı dışında olduğuna dair bir uyarı verir ve bu aşamada 112 butonuna basarak yardım istenebilmektedir.

- **"İstanbul Senin" uygulaması içerisine, Kadın Destek Uygulaması (KADES) Entegrasyonunun yapılmasının faydalı olacağını düşünmekteyiz:** Böylece, KADES uygulamasına İstanbul Senin içerisinden yönlendirme yapılabilecektir, KADES uygulaması daha da yaygınlaşabilecektir.
- KADES, kadınların ve çocukların maruz bırakıldığı şiddet ve tacizi engellemek için kullanıcılara sunulmuş İçişleri Bakanlığı uygulamasıdır. T.C. Kimlik Numarası ile girilen **KADES**, aile içi ve kadına yönelik şiddete maruz bırakılan **kadınların acil durumlarda cihaz konum bilgisini açarak bir tuşla 112 Acil Çağrı Merkezine ulaşarak, yardım çağrısının yapıldığı olay yerine en yakın ekip veya devriyenin sevk edilerek olaya müdahalesini sağlamaktadır.**
- KADES'in kullanımının yaygınlaştırılması için başta İBB çalışanlarına ve ardından tüm İstanbullu kadınlara yönelik tanıtım ve teşvik faaliyetlerinin yapılması planlanmaktadır.
- KADES'i yaygınlaştırmak amacıyla "İstanbul Senin"e entegrasyonu, İstanbul Valiliğinden gerekli onay süreçlerinin alınmasını takiben yapılması mümkündür.

Aksiyon 36

İstanbul Senin Uygulamasına Eşlik Sistemi Bazlı Özellikler Eklenmesi

- **İstanbul Senin Uygulamasına eşlik sistemi bazlı özellikler eklenmesi teknik olarak değerlendirilecektir. Bu kapsamda,** uluslararası örneklerden "Help Me Angela" ("Yardım Et Angela") ve "Watch Over Me" ("Beni Gözetle") uygulamalarında bulunan aşağıdaki fonksiyonlar dikkat çekici olup örnek alınabilir:

Help Me Angela	Watch Over Me
"Beni Takip Et" düğmesi ile kişisel güvenlik uzmanlarının yalnız yapılan yolculukları takip etmesi	Konum takibi yapma ve zaman dolduğunda check-in yapılmaması durumunda acil durum kişilerine bildirim gönderme,
Suç raporlarına ve ışıktandırmaya göre en güvenli rotaları önerme	Kamerayı açarak durum kaydetme
"Yardım Et" düğmesi ile tehlike durumunda güvenlik uyarısı, acil mesajlaşma veya "Beni Buradan Çıkar" desteklerini sunma	
Olası bir travmatik olay sonrasında "İyileştirme Programları" sunma	

Aksiyon 37

İstanbul Senin Uygulamasına Getirilebilecek Diğer Fonksiyonlar

- Bir kadın tedirgin olduğunda, bir tuşa basınca, telefonuna bir "fake call" (sahte arama) yapılmasını mümkün kılan bir özelliğin devreye alınması teknik olarak değerlendirilmektedir.

Ek olarak Safetipin ve Bsafe uygulamalarında bulunan aşağıdaki fonksiyonlar dikkat çekici olup örnek alınabilir:

Safetipin	Bsafe
En güvenli rotayı kullanma imkânı	Acil durumlarda sesli aktivasyonla SOS alarmı verme, canlı video ve ses kaydını başlatma, önceden belirlenen kişilere ihtiyaç halinde otomatik acil durum mesajı gönderme (yardım çağrısında bulunma)
En yakın güvenli yer bulunarak oraya gitme	Anlık konum bilgisini güvenilir kişilerle veya acil servislerle paylaşma ve acil durumlarda iletişime geçilebilecekler listesi oluşturma
Önceden belirlenen bir kişinin konumu takip edebilme ve bir sorun olması durumunda bildirim alma özellikleri	"Fake call" (sahte arama) özelliği
Güvenli olmayan bir yerdeyken bildirim alınır bir mahallenin veya bölgenin güvenliliği belirlenip bu güvenlilik derecesi kadınlarla paylaşılıp alternatif rotalar teklif etme	Taksi plakası gibi bilgileri kaydetme ve paylaşma özelliği
	Kullanıcılara kişisel güvenliklerini artırmalarına yardımcı olacak ipuçları ve öneriler sunma özelliği
	Alarm yoluyla gizli yardım çağrısı gönderme imkânı

Aksiyon 38

Video Analitik Yöntemi ile Şiddet Olaylarının Tespit Edilmesi

İstanbul'daki güvenlik kameralarının incelenmesi kolluk kuvvetleri tarafından yapılmaktadır. Bununla birlikte, İBB'nin trafik kontrol kameraları ve turistik kameraları bulunmaktadır. Ayrıca, İETT otobüslerinde de araç içi kamera sistemleri bulunmaktadır. İBB'ye ait kameralar genel olarak merkezi konumlarda ve hizmet verilen lokasyonlarda yer almaktadır. Bu nedenle, her ne kadar şehrin tamamı için bu tür bir uygulamanın hayata geçirilmesi mümkün olmasa da belirli sayıda park, bahçe, mezarlıklar gibi İBB sorumluluk alanlarında bulunan bölgelerde kamera ile izleme yapılması değerlendirilebilecektir. Video analitik yönteminin şiddet olaylarının tespit edilmesi için kullanılması, KVKK ve diğer mevzuatlar ışığında da değerlendirilecektir.

İLKE 13:

"Dünyadaki En İyi Uygulamalardan İlham Alalım":

Şehirde Kadın ve Çocukların Güvenliği için Uluslararası Organizasyonlarla İş Birlikleri Yapılması

Aksiyon 39

Kadınlar İçin Güvenli Şehirler Küresel Girişimine Katılım

Kadınlar İçin Güvenli Şehirler ve Güvenli Kamusal Alanlar Küresel Girişimi ("Women Safe Cities and Safe Public Spaces Global Initiative") Birleşmiş Milletler Kadın Birimi tarafından kadınların özellikle şehir içinde daha güvenli yaşamalarını sağlamak amacıyla ortaya çıkarılan bir girişimdir. **İBB'nin bu girişime** (Türkiye Belediyeler Birliği üzerinden de diğer belediyeleri de teşvik ederek) **katılması planlanmaktadır.**

Ayrıca, ulaşım önlemleri, Mor Haritam uygulamasına devreye alınması önerilen "Riskli Bölgeyi Bildir" gibi projelerin nasıl uygulanabileceği hususunda bilgi alınması ve BM Kadın Birimi gibi Birleşmiş Milletler organizasyonları ile ek iş birliği imkânları değerlendirilecektir.

Vahit Tuna - Bir Tür "Kadınırım" Anıtı

İLKE 14:

"Buradayız!": Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine İlişkin Kamusal Alanda Görünürlüğün Artırılması

Aksiyon 40

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Görünürlükle Düşündürmek

Şehrin görünür bölgeleri dahil kamusal alanlarda, **kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında grafiti/mural çalışmaları yapılması değerlidir.** Arjantin'in Rosario kentindeki kadınların ve gençlerin duvar resimleri ile yaptığı kamusal sanat çalışmalarına benzer şekilde "Sokaklarda daha fazla kadın -herkes için korkusuz ve şiddetsiz güvenli şehirler" gibi mesajlar kullanılabilir. Benzer şekilde, İngiltere'nin Leeds Şehri'nde bu çerçevede bir örnek çalışma olduğu görülmektedir. Doğrudan belediyenin yapacağı işler yerine, sanatçıların yaptıkları çalışmalar öne çıkarılabilir, desteklenebilir. Eski çalışmalar için dijital hatırlatma linkleri oluşturulabilir. Yukarıda bir örnek olarak Vahit Tuna'dan Bir Tür "Kadınırım" Anıtı.

İLKE 15:

"Güvenle Geziyorum": Kriz Merkezi Projesi

Aksiyon 41

Kritik Yerlerde: "Kriz Hub"larının Kurulması

Mumbai ve Sydney'deki **kriz merkezi uygulamalarına benzer olarak güvenli noktalar oluşturulması amaçlanmaktadır.**

Bu noktalar özellikle turistik ve kültürel etkinliklerin, gece hayatın yoğun olduğu merkezi alanlara (örneğin: Taksim Meydanı, İstiklal Caddesi), bazı metro istasyonlarına, metro istasyonlarının girişlerine yerleştirilebilir. Örnekler:

- Bu şekilde hem bu alanların görünür olması kadınların özgüvenini artıracak hem de potansiyel faillelere bir caydırıcılık etkisi yaratacaktır.

- 7/24 aktif olacak bu noktalar sayesinde özellikle ısrarlı takip ya da flört şiddeti gibi olgulara maruz kalan kadınlar acil sığınabilecektir. Bu hususta İçişleri Bakanlığı/ Emniyet Müdürlüğü ile koordine olunarak bu istasyonların yakınında kadın ve erkek polislerin durmasının da organize edilmesi hedeflenmektedir. Böylelikle, özellikle de bu kadar turistik bir şehir olan İstanbul'da kadınların günün her saatinde kamusal alanda güvenli şekilde var olmalarının önü açılırken, bu bölgelerde akşam geç saatlere kadar veya sabahın çok erken saatlerinde çalışan kadınların da güvenliği sağlanmış olacaktır.

İLKE 16:

Şehir Planlamasında Kadın ve Çocukların Düşünülmesi

Aksiyon 42

İBB Kadın Meclisi, Kadın ve Çocuk Güvenliği Danışma Kurulu

- **İBB Kent Konseyi Kadın Meclisi**, "toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına katkı sunmak amacıyla; yerel yönetim, kadın örgütleri ve çalışma merkezleri, üniversite kurum temsilcileriyle bir araya gelmiş gönüllü kadın topluluğu" olarak **hizmet vermektedir.** Kadın Meclisi'nin düzenli şekilde toplanıp, eylem planını takip etmesi ve öneriler üretmesi sağlanacaktır.
- **Kadın ve Çocuk Güvenliği Danışma Kurulu'nun** oluşturulması da ayrıca değerlendirilmektedir. Bu kurulun Kadın ve Çocuk güvenliği alanında çalışmış Sivil Toplum Kuruluşlarından, Akademisyenlerden ve İBB yönetiminden üyelerden oluşması düşünülmektedir. Bu kurul düzenli aralıklarla toplanıp, öneriler sunabilecektir.

Aksiyon 43

Afet Halinde Kırılgan Grupların Tespitine İlişkin Çalışmaların Geliştirilmesi

Kadınlar, yaşlılar, engelliler ve çocuklar gibi kırılgan grupların afet halleri gibi kritik süreçlerde artan şiddet riski karşısında güçlendirilmeleri önemlidir. Bu kapsamda ise, AKOM ve İtfaiye Dairesi Başkanlığı iş birliğiyle CBS yöntemi kullanılarak kırılgan gruplara yönelik bir harita (yaşlı, emekli, kadın, çocuk kırılganlık haritası) oluşturulmuştur.

Aksiyon 44

Daha Fazla Kadın Karar Alıcı Her Tür Şiddeti Azaltacaktır: İBB Bu Konuda "Rol Model" Olmuştur

Her alanda daha fazla kadının "karar alıcılar" arasında yer alması, kadına yönelik şiddetin azaltılması için önemlidir. Bu kapsamda, İBB'de kadın yönetici sayısının 2019-2024 Döneminde %142 artması, kadınların güçlenmesi ve kadınlara yönelik doğru adımların ve eylem planlarının yapılması açısından da önemlidir.

—III—

ŞİDDETE MARUZ BIRAKILAN KADIN YALNIZ DEĞİLDİR

Şiddete Maruz Bırakılan Kadınlara Yönelik Hizmetler

İLKE 17:

Şiddete Maruz Bırakılan Kadına Destek, Danışma,
Mücadele ve Kriz İmkânlarının Geliştirilmesi

Aksiyon 45

"İBB Yanında!": İBB Kadınların Yanındadır,
Olmaya da Devam Edecektir

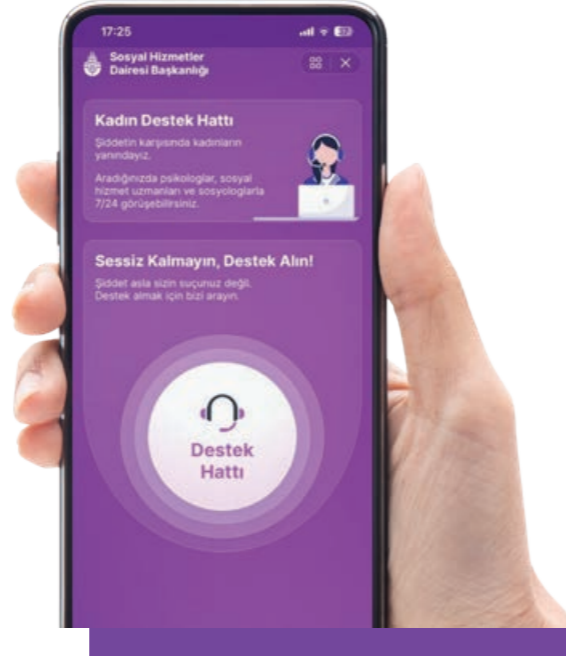
- **Kadın Danışma Birimi**, şiddete maruz bırakılan ya da maruz kalma tehlikesi altında olan kadınlara yüz yüze veya telefon üzerinden psikososyal ve hukuki danışmanlık desteği veren bir birimdir.
  - Şiddete maruz bırakılan kadınların il dışından İstanbul'a gelebildiği veya İstanbul'dan il dışına göç edebildiği gözlemlenmiş olup, bu kadınlara hizmet sunabilmek için Kadın Danışma Birimi'nin alt birimi olan ve Büyük İstanbul Otogarı'nda 25 Kasım 2023 tarihinden bu yana faaliyet gösteren **Otogar Kadın Danışma Birimi** kurulmuştur.
- Kadın Danışma Birimi ve Otogar Kadın Danışma Birimi aracılığıyla, 13 Nisan 2020'den 15 Kasım 2024 tarihine kadar toplam 7.828 tekil kişiye 16.804 hizmet sağlanmıştır.
- Kadın Danışma Birimlerinin sayısının artırılması amaçlar arasında bulunmaktadır.
- **Kadın Destek Hattı 444 80 86** ise şiddete maruz bırakılan ya da şiddete maruz kalma tehlikesi altında olan kadınlar ile **sosyal, hukuksal ve psikolojik anlamda rehberliğe** ihtiyaç duyan kadınların destek alabilmelerine yönelik hizmet sunulmaktadır. Kadın Destek Hattı, 25 Kasım 2020'den 15 Kasım 2024 tarihine kadar 7.568 tekil kişiye 25.786 hizmet sağlanmıştır.

Kadın Destek Hattı ile şiddete maruz bırakılan/şiddete maruz kalma tehlikesi altında olan kadınlara sosyal, hukuksal ve psikolojik destek hizmetleri 7 gün 24 saat ve birçok farklı dilde (Türkçe, Kürtçe, Arapça, İngilizce) hizmet vermektedir. Rusça ve Farsça dillerinde de destek hedeflenmektedir.

"Kadınlar, arayıp Kürtçe hizmet verildiğini ve anlaşıldığını hissettiklerinde çok dilli hizmet vermenin ne kadar önemli olduğunu görüyorum. Türkçe bilmeyen birçok kadın hattımızı arayarak destek alıyor. Yalnız olmadıklarını hissetmeleri, haklarının olduğunu bilmeleri hem onları güçlendiriyor hem de "iyi ki buradayım" diyebiliyorum. Bizi arayan birçok kadın şimdiye kadar böyle bir hizmet almadıklarını söylüyor. Bu benim için kurumdaki varoluşumu anlamlı kılıyor." **İBB Kadın Destek Hattı'nda Kürtçe danışmanlık veren personelin görüşü.**

- Kadın Danışma Hattı şiddet sarmalından çıkmak isteyen kadınların bizzat başvurdukları, ihtiyaçlarını doğrudan iletebildikleri bir kanal olarak işlev görmektedir.

- Bir ilk durak olan Kadın Destek Hattı'ndan hem Kadın Danışma Birimi ve Kadın Konukevi'ne hem de psikolojik destek, mesleki eğitim, istihdam, hukuki danışmanlık gibi diğer **tüm İBB hizmetlerine yönlendirilen kadınlar her alanda desteklenmektedir.**
- **Kadın Destek Hattı'na "İstanbul Senin" uygulamasında bulunan bir özellik aracılığıyla erişilebilmektedir, mevcut durumda bu özellik aktif olarak çalışmaktadır.**

Aksiyon 46 **Şiddete Tanıklık Eden Kişilere Hizmet Sunulması**

- "Sığabildiğim Bir Dünya" metni "kadınların çevrelerinde şiddete uğrayan bir kadını erkeklere kıyasla daha fazla tanıması şiddete dair deneyimin kadınlar arasında

yatay olarak yayıldığını" işaret etmektedir. Bu kapsamda, Kadın Destek Hattı'nın sadece şiddete maruz bırakılan veya şiddet tehlikesi altında olan kadınlara değil "**şiddete tanık olan" kadınlara** da destek vermektedir.

- Şiddete maruz bırakılan kadınların yakınlarına hizmet, SMS/WhatsApp kanalıyla ulaşma ve imkânlarının Kadın Destek Hattına entegrasyonu ile ilgili gerekli çalışmalar yürütülmelidir.

Aksiyon 47 **Kadın Destek Hattının Tanıtımı ve Geliştirilmesi**

Yapılan anketlerden **katılımcıların %83,7'sinin** İBB'nin şiddete maruz bırakılan ya da şiddet tehlikesi altında olan kadınlara sunduğu 7/24 psikolojik, hukuki ve sosyal destek hattı olan **444 80 86 telefon hattını duymadığı**, Kadın Destek Hattı'nın bilinirliğinin erkekler arasında daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Kadın destek hattının **bilinmeme** oranı erkeklerde %81,4 iken, bu oran kadınlarda %85,9'dur.

- Kadın Destek Hattı'nın **kadınlar nezdinde bilinirliğini artırmayı hedefliyoruz.**
- Kadın Destek Hattı'nın daha da etkin ve amacına uygun şekilde kullanılmasını sağlamak için çağrı yönetimine yönelik teknolojik çözümler geliştirilmektedir. Gelen çağrıların ihtiyaca uygun şekilde yönlendirilmesi hedeflenmektedir.
- Avusturya'da "Frauenhelpline" adında, 7/24 ücretsiz destek veren Ulusal Kadın Acil Yardım Hattı bulunuyor. Frauenhelpline aynı zamanda işitme engelliler için SMS acil destek hattı da sunmaktadır. Bu kapsamda hem işitme engelliler hem de tek başına telefonda konuşabilecek özgürlüğü bulunmayan şiddete maruz bırakılan kadınlar için İBB'nin kadın destek hattı da benzer bir **SMS ve/veya Whatsapp alternatifini sisteme entegre edilmesi, işaret dili bilen personellerle görüntülü destek bazlı bir sistemin devreye alınması planlanmaktadır.**
- Kadın Destek Hattı **cinsel şiddete maruz bırakılan** ve/veya cinsel şiddete uğrama tehdidi altında olan kadınlara yönelik, psikososyal ve hukuki danışmanlık hizmetleri sağlayan ve Kadın Destek Hattı kapsamında **444 80 86/2 numarası ile faaliyet gösteren Cinsel Şiddetle Mücadele Hattı Hizmeti** mevcuttur.

Aksiyon 48 Psikolojik Şiddetle Mücadeleye Yönelik Farkındalık Çalışması

Toplumda "şiddet" genelde hep fiziksel olarak anlaşılmaktadır. Oysa **psikolojik şiddet ve baskı da kadında ve/veya çocukta derin ruhsal sorunlara yol açabilmekte** ve fiziksel şiddet kadar hayatı çekilmez hale getirebilmektedir. Nitekim, Sığılabildiğim Bir Dünya metninde yer verilen bir kadın derneğinin görüşünde **kadınların birçoğunun en büyük şikayetinin psikolojik şiddet olduğu tespit edilmiştir**. Bununla birlikte, psikolojik şiddet sonrasında fiziksel şiddete dönüşebilmektedir.

Bu konuda kadınlarda farkındalık yaratılması önemli olup bu kapsamda farkındalık çalışmaları yapılacaktır.

Aksiyon 49 Genel Tanıtım Faaliyetlerinin Yapılması

İstanbul Sözleşmesi'nin 13. Maddesinin 2. fıkrası uyarınca, toplum, şiddet eylemlerini önlemeye yönelik var olan tedbirler/destekler konusunda en geniş şekilde bilgilendirilmelidir. **Başta Kadın Destek Hatları olmak üzere her türlü uygulamanın tanıtımının daha da etkin bir şekilde yapılması hedeflenmektedir.**

Aksiyon 50 İBB Kadın Merkezlerinin ve Cinsel Şiddete Karşı Mücadele Birimlerinin Yaygınlaştırılması

Kadınların sağlıklı ve iyi olma hallerini önemseyen **İBB**, İstanbul'da yaşamlarını sürdüren kadınların sağlık, sosyal hizmet, kültürel etkinlikler, istihdam, eğitim ve spor gibi birçok farklı alanda sosyal ve fiziksel iyilik hallerini desteklemek amacıyla İstanbul'da **12 İBB Kadın Merkezi açarak toplam 14.314 kadına hizmet vermiştir**. İstanbul'da yaşamlarını sürdüren kadınların

sağlık, sosyal hizmet, kültürel etkinlikler, istihdam, eğitim ve spor gibi birçok farklı alanda sosyal ve fiziksel iyilik hallerinin desteklenmesi vizyonuyla; bu dönem **İBB Kadın Merkezi sayısının 50'ye çıkarılması hedeflenmektedir.**

İBB Kadın Merkezleri, kadınların bir araya gelerek dayanışma kurduğu, sosyal ve kültürel etkinliklerle güçlendiği, dezavantajlarını aşmak için destek bulduğu çok yönlü yaşam alanlarıdır. İBB Kadın, İstanbul'da kadınların hem bireysel hem de toplumsal güçlenmelerine katkı sunan, sosyal bağlarını kuvvetlendiren ve kendilerini ifade edebilecekleri projelerle yaşam kalitelerini artırmayı hedefleyen bir yaklaşımla faaliyet göstermektedir.

Kadınların şiddet biçimleri arasında **ifade etmekte en fazla zorlandıkları, cinsel şiddete dair** özelleştirilmiş bir birim ihtiyacından yola çıkarak **Cinsel Şiddete Karşı Mücadele Birimleri**; Bağcılar İBB Kadın, Bakırköy İBB Kadın ve Üsküdar İBB Kadın Merkezlerinde hizmet vermektedir. Cinsel Şiddetle Mücadele Birimi aracılığıyla 2023 yılından itibaren düzenlenen eğitimlere tam 9.591 kadın katılım sağlamıştır.

İBB SHDB, İBB Kadın Merkezlerinin tümünde, cinsel şiddetle mücadele kapsamında destek hizmetlerinin yaygınlaştırılması amacıyla **Cinsel Şiddetle Mücadele Birimi** oluşturmayı planlamaktadır. Bu doğrultuda, her merkezde alanında uzman profesyoneller tarafından destek sağlanması için gerekli çalışmalar titizlikle yürütülmektedir.

Aksiyon 51 Mor Otobüs (Gezici Kadın Danışma Noktası) Uygulaması

"Mor Otobüs" uygulaması, merkezden uzak ilçelerde, kırsal kesimlerde yaşayan kadınlara ulaşmak için geliştirilen bir uygulamadır. Mevcut durumda 1 adet Mor Otobüs bulunmaktadır. 2024 yılında 26 ilçede 92 lokasyonda 2.068 kadına hizmet verilmiştir. **Mor Otobüs sayısının artırılması planlanmaktadır.**

İBB, kentin çeperlerinde **yaşayan kadınların** da Mor Otobüs aracılığıyla yanında olacaktır.

Mor Otobüs ile uluslararası sözleşmelerin tarif ettiği nitelikte kadın merkezlerinin yaygınlaştırılması, merkezlere gelemeyecek kadınlar için gezici kadın danışma noktaları oluşturulması hedeflenmiştir. Psikolojik danışmanlıktan bilinçli beslenmeye, yasal haklarından ekonomik güçlendirmeye (el emeği, atölyeler, vb.) yönelik danışmanlık hizmetleri sunulması hedeflenmektedir.

İLKE 18:

"Güvenle Yaşa, Güçlenerek Devam Et!":

Sığınma Evlerine İlişkin İmkânların Geliştirilmesi

Aksiyon 52

Kadın Konukevlerinin Çoğaltılması

Kadına karşı şiddetle mücadelede başvuru "uzaklaştırma kararı" gibi hukuki çözümler maalesef çoğu zaman kâğıt üzerinde kalmaktadır ve kadını korumamaktadır.

"Onca çaba harcıyorsun, süreci bir yerden bir yere getiriyorsun. Sonra o yasalar uygulanmıyor ya, orada kilitleniyorsun. Yaptığın her şey boşa düşüyor. Bize ulaşan kadınlar arasında uzaklaştırma kararı olmayan sayısı çok düşük. Uzaklaştırma kararı olduğu halde güvende hissetmiyor kadınlar, şiddet tehdidinden kurtulamayıp bize başvuruyorlar. Uzaklaştırma kararları ve diğer pek çok şey olması gerektiği gibi uygulanmıyor." Sığabildiğim Bir Dünya.

"Son çare" olarak, akut kriz anında, kadınlara, şiddetten kaçabilecekleri, bir ev gibi benimseyebilecekleri sığınma imkânları sağlanmalıdır. Yasalarımız da bunu öngörüyor.

Türkiye'deki sığınma evi kapasitesinin nüfusa oranı Avrupa devletlerinin ortalamasından düşüktür. Türkiye'de kadına yönelik şiddet olaylarının yaygınlığı da göz önünde bulunulursa, sığınma evlerinin yeterli kapasitede olmadığı açıktır.

Sığınma evi sayı ve kapasiteleri gizlilik endişeleri nedeniyle düzenli olarak kamuya açıklanmasa da, güncel durumda İstanbul genelinde Bakanlığa bağlı 9, İBB'nin 1, ilçe belediyelerinin ise 6 sığınma evi bulunmaktadır.

Mevcut durumda, İBB'ye ait, 1 Kadın Konukevi bulunmaktadır. İkincisi de bitmek üzeredir. İBB bu dönem, üçüncü bir Konukevi yapacaktır.

Aksiyon 53

Kadın Konukevi İmkânlarının Geliştirilmesi

Kadın Konukevi, kadınların şiddetten uzak yeni bir hayat kurma süreçlerinin bir parçası olan ve şiddetin izini taşımayan yeni evlerine geçerken uğradıkları, nefes alıp kendi güçlerini keşfettikleri, kendileri ve çocukları için başka türlü bir yaşamın planını adım adım tasarladıkları, bu süreçte psikolojik destek ve istihdam gibi destekleyici hizmetlerle buluşturuldukları bir ara istasyon işlevi görmektedir.

- Almanya'daki "Frauenhäuser" (Kadın Evleri) modeli, şiddete maruz bırakılan kadınlara yalnızca barınma değil, aynı zamanda uzun vadeli sosyal ve psikolojik destek sunmaktadır. Bu merkezler, şiddete maruz bırakılan kadınların rehabilitasyon sürecine odaklanmakta ve onların topluma yeniden entegrasyonuna yardımcı olmaktadır.
- Benzer şekilde Londra'daki "Refuge" sistemi de kadınların ve çocukların yalnızca geçici bir süre için korunmalarını değil, aynı zamanda uzun vadeli toplumsal iyileşmelerini amaçlar.
- İBB'nin konukevinin altyapısını bu örneklerle benzer şekilde genişleterek konukevlerinde sunduğu hizmetlerin kapsamını genişletilmesi ve şiddete maruz bırakılan kadınların orta ve uzun vadede destek alabileceği bir yapı oluşturulması için gerekli çalışmalar yürütülmektedir.

İLKE 19:

Şiddete Maruz Bırakılan Kadınlara Yönelik Hukuki Destek

Aksiyon 54

İBB Adli Yardım Desteğinin Önemi

- İstanbul Barosu ile yapılan protokol sonucunda 1.688 kadın hukuki danışmanlık hizmetinden faydalanmıştır. İBB'ye başvuran ihtiyaç sahipleri Barosunun adli yardım komisyonuna yönlendirilmektedir.
Baro'nun adli yardım hizmetine yapılan başvuruların %90'ını kadınlar oluşturmaktadır.
- Hukuki mücadelenin zorluklarını iyi anlamamız önemlidir: Ülkemizde istatistiklere göre; 6284 Sayılı Kanun kapsamında Savcılığa giden kadınların yaklaşık %70'i "takipsizlik" kararıyla karşı karşıya kalıyor. Örneğin, Adalet Bakanlığı'nın 2023 istatistiklerine göre, soruşturma evresinde karara bağlanan cinsel dokunulmazlığa karşı olan suçların sadece %32'si için kamu davası açılmıştır.
Bu yüzden etkin hukuki destek önemli bir meseledir.
- İstanbul Barosu'nun Kadın Hakları Merkezi ve İstanbul'daki hukuk fakültelerinin "hukuk klinikleri" ile yapılabilecek iş birlikleri de değerlendirilecektir.** Böyle bir iş birliği, şiddete maruz bırakılan kadınlara hukuki danışmanlık sağlanması alanında daha güçlü programların oluşturulmasına katkı sunacaktır.

İLKE 20:

Sığınma Evlerinden/Konukevlerinden Ayrılan Kadınlara Maddi Destek

Aksiyon 55

Şiddete Maruz Bırakılan Kadınlara Maddi Destek

İBB, herhangi bir Sığınma Evinde kalmış ve ayrılmış kadınlara yönelik, yeni bir yaşam düzeni kurmalarını desteklemek ve ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarına katkı sağlamak amacıyla başvuru kriterlerini karşılayan kadınlara nakdi destek sunmaktadır.

Buna göre, destek sağlanması uygun görülen kadınlara ilk ay 10.000 TL, ayrıca ihtiyaç durumuna göre 3-6-12 ay süreyle olmak üzere 2.500 TL nakdi destek verilmektedir.

—IV—

KADINLARIN EKONOMİK OLARAK GÜÇLENDİRİLMESİ

İLKE 21:

Kadının İş Gücüne Katılmasının Desteklenmesi

Aksiyon 56 Meslek Edindirme Eğitim Programları

- İBB'nin halihazırda meslek edinme amacıyla açtığı eğitim programları ve atölyeleri bulunmaktadır. Bunlardan en temel program **Enstitü İstanbul İSMEK'tir.** (İBB Sanat ve Mesleki Eğitim Programları). 2019-2020 eğitim döneminden **bugüne kadar 2,5 milyonu aşkın İstanbullu, Enstitü İstanbul İSMEK'in sunduğu eğitimlerden faydalanmıştır.** Enstitü İstanbul İSMEK, işgücü piyasalarının yeni ihtiyaçlarına yönelik eğitim programlarının entegrasyonu ve kentsel adaletin sağlanması amacıyla yeniden yapılandırılmıştır.
- Her eğitim döneminde Enstitü İstanbul İSMEK eğitimlerine katılım artmaktadır; **2023-2024 döneminde yüz yüze ve uzaktan eğitimlerden 740.000 kişi faydalanmıştır.**
- Enstitü İstanbul İSMEK'ler,** yalnızca hobi ve el sanatları alanında değil, işgücü piyasalarının yeni taleplerine uyumlu, hayat boyu öğrenmeyi merkeze alan bir eğitim anlayışıyla yeniden şekillendirilmiştir. Bu yapılandırma, kadınlar, gençler, yaşlılar ve işgücü piyasasında kendine yer arayan bireyler gibi toplulukların kamusal hayata daha etkin katılımını sağlamayı hedeflemektedir. **İBB'nin verdiği mesleki eğitim programları, kadınların istihdama girmelerini desteklerken, kadın yoksulluğuna karşı mücadelenin önemli bir parçasıdır.**
- Artık iş hayatında şart olan, teknolojik yetkinliklerin artırılmasına yönelik eğitimlerin artırılması da çok önemlidir.** Bu kapsamda, Enstitü İstanbul İSMEK tarafından, kadınların dijital becerilerini geliştirilip ürettiklerini satabilir hale gelmelerine yönelik "Evde Üret Sat Projesi" geliştirilmiştir.
- Finansal okur-yazarlık da** (hem zor ekonomik şartlarda ayakta kalmak için hem de herhangi bir girişimcilik planı için) son derece önemlidir ve bu konuda da Enstitü İstanbul İSMEK'in çalışmaları mevcuttur.
- Engelli kadınların işgücüne katılımını artırmak için ihtiyaçlarına uygun mesleki eğitim ve destek programlarının sunulması da hedefler arasında yer almaktadır.**

Aksiyon 57

Enstitü İstanbul İSMEK, Bölgesel İstihdam Ofisleri ve İstanbul Vakfı Aracılığıyla Kadın İstihdamının Artırılması

- Şiddete maruz bırakılan bir kadının, hak ettiği "şiddetsiz yaşamı" kurabilmesi için, ekonomik açıdan bağımsız olması, diğer bir ifadeyle, istihdamda olması hayati bir konudur. Enstitü İstanbul İSMEK ve Bölgesel İstihdam Ofisleri, iş birliği yaparak, kadınlara istihdam olanakları sağlamaktadır.
- Bölgesel İstihdam Ofisleri ile kadınların istihdamına yönelik olarak "Entegrasyon Projesi" hayata geçirilmiş; kadınların ekonomik açıdan güçlenmesi amacıyla, sosyal destek mekanizmalarından yararlanan kadınlara yönelik bütünlüklü çalışmalar gerçekleştirilerek, kadınların istihdamına katılmaları konusunda Bölgesel İstihdam Ofisleri ile iş birliği yapılmıştır. **Bu kapsamda bugüne kadar yaklaşık 72 bin kadın, Bölgesel İstihdam Ofisleri aracılığıyla çeşitli sektörlerde işgücüne katılmış. Bu dönem bu sayıyı arttırmayı hedefliyoruz.**
- Bu projenin tanıtımının artırılarak devam ettirilmesi önemlidir: Bu kapsamda, **şiddet gördüğü belirlenen kadınların Bölgesel İstihdam Ofisleri tarafından önceliklendirilmeleri** gündeme alınacaktır. **50 Kadın Emeği Kiosk ve Büfesi, 10 Mor Cafe ve her ilçede Mobil Satış Noktaları** ile kadınların ekonomik bağımsızlığını ve istihdamını artırarak dijital dünyanın olanaklarıyla onları buluşturulması ayrıca vadedilmektedir. Ayrıca, kadın işletmecilere verilen "**Mor Bayrak**", kadınların iş hayatındaki varlığını destekleyen ve kadın dostu bir çevre oluşturmaya katkıda bulunan işletmeleri kapsamaktadır.
- **İstanbul Vakfı da** kadın fonları ve yerelde kamu ve özel sektör gruplarının desteğiyle ve Enstitü İstanbul İSMEK ve Bölgesel İstihdam Ofisleri ile iş birliği içerisinde **İstanbul Vakfı bursiyerleri genç kızların istihdamına girişinin desteklenmesi için projeler üretmeye devam edecektir.**

Aksiyon 58

Çalışma Hayatındaki Annelerin Desteklenmesi: Kadınların Çalışma Hayatına Katılmasını Destekleyen Mevcut Uygulamalar Devam Edecektir

- 3-6 yaş aralığındaki çocuklara okul öncesi eğitim imkânı sağlayan İBB Yuvarımız İstanbul Çocuk Etkinlik Merkezleri, kadınların işgücüne katılımını desteklemektedir. Özel kurumların ücretlerine bakıldığında, hizmetten yararlanmak isteyen çoğu ailenin mevcut imkânlarının üzerinde kaldığı bir gerçektir.
- **Bu dönemde Yuvarımız İstanbul Çocuk Etkinlik Merkezlerinin 200'e çıkması hedeflenmektedir.**
- Ayrıca, halihazırda Özel Gereksinimli Bireyler Eğitim Merkezi (ÖZGEM) Kısa Mola Merkezleri ve Yuvarımız İstanbul Kısa Mola Merkezleri aracılığıyla, özel gereksinimli bireyler ve çocuklar için kısa süreli bakım desteği sağlanmaktadır. ÖZGEM Kısa Mola Merkezleri, 4-14 ve 15-35 yaş arası özel gereksinimli bireylerin bakımını üstlenen ailelere destek sunarak, onların kendilerine zaman ayırmalarına olanak tanımaktadır. Yuvarımız İstanbul Kısa Mola Merkezleri, kreş imkânı olmayan 4-6 yaş çocuklar için her biri 2 saat süren eğitici oyun grupları sunarak çocukların zihinsel, fiziksel ve beceri odaklı gelişimini desteklemektedir. **Bu hizmetlerin yaygınlaştırılması kadınların günlük yaşam yüklerini hafifletirken iş gücüne ve toplumsal yaşama aktif katılımlarını artıracaktır.**
- **İBB, Anne Kart uygulamasıyla 0-4 yaşında çocuk annelerine ücretsiz ulaşım imkânı tanımaktadır. İBB'nin çalışan annelere önemli bir maddi katkısıdır.**

Aksiyon 59

Kadın Kooperatiflerine Eğitim ve Teknik Destek Sağlanarak İş Modeli Geliştirilmesi

İstanbul'da yer alan kadın kooperatifleri ile iletişime geçilerek alternatif iş modelleri geliştirilmesi üzerinde çalışılmaktadır. Bu iş modellerinin Dünya Bankası'nın Kadın Girişimciler Finansman İniyatifi ("Women Entrepreneurs Finance Initiative") gibi mikro-finans modelleri kullanılması ve finans kuruluşları ile iş birliği içerisinde gerçekleştirilmesi mümkün olabilir. İBB, bu konuda bir "kolaylaştırıcı"/"katalizör" görevi üstlenebilir.

İLKE 22:

Kadın Yoksulluğu ile Mücadele, Kadınların Güçlendirilmesi

Aksiyon 60

Sosyal ve Ekonomik Destek Programı (SEDEP) Başta Olmak Üzere Sosyal Yardımların Doğrudan Kadınlara Verilmesi

1 Temmuz 2019 ile 31 Ekim 2024 tarihleri arasında, İBB'nin sağladığı Sosyal Destek İstanbulkart ile toplam 362.881 haneye düzenli nakdi destek sunulmuş, bu desteklerin 291.102'i doğrudan hanedeki kadınlara teslim edilmiştir. Yukarıda, kadına yönelik şiddeti tespit etmekteki önemi ifade edilen, **İBB'nin sağladığı SEDEP kapsamında sağlanan bu destekler** İBB'nin sosyal yardımlarının yürütüldüğü en temel programlardan biri olarak öne çıkmaktadır. **Yapılacak sosyal yardımların kadınlara doğrudan yapılması önemlidir**, bu şekilde hem kadınların aile içinde finansal kontrolünün artırılması hem de ekonomik olarak kadın ve çocuklarının doğrudan desteklenmesini sağlamaktadır. Ayrıca, İBB'nin sunduğu "Yenidoğan Destek Paketi", hijyen desteği, okul beslenme desteği gibi destek paketlerinin de bu kapsamda kadının adına yapılmaktadır. **Yeni planlama doğrultusunda, Sosyal Destek İstanbulkart hanedeki kadına teslim edilerek destek süreçleri kadın üzerinden sürdürülecektir.**

İLKE 23:

Çalışma Hayatında Kadınların Korunması

Tüm bu uygulamalarda, İBB kendi bünyesinde en yüksek standartları belirlemeye ve bu şekilde esasen tüm kamu ve özel sektör kuruluşlarına örnek olmayı da amaçlamaktadır.

Aksiyon 61

İBB Çalışanları İçin Hazırlanmış Olan Çalışanlara Yönelik Hane İçi Şiddetle Mücadele Politika Belgesi

Çalışanlara Yönelik Hane İçi Şiddetle Mücadele Politika Belgesi'nin amacı; İBB'nin tüm hizmet politikalarında toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifini geliştirmek; kadına yönelik şiddete müsamaha gösterilmeyen bir kurum kültürünün oluşturulmasına katkı sağlamak; hane içinde şiddete maruz bırakılan veya şiddete uğrama tehlikesi altında olan kadın çalışanlar için, kadına yönelik şiddet ve şiddetle mücadele mekanizmalarına ilişkin bir yol haritası belirlemek ve çalışanlar için güvenli bir çalışma ortamı oluşturulmasına katkı sağlamaktır.

Aksiyon 62

İBB İş Sözleşmelerinde, Toplu İş Sözleşmelerinde ve İşe Alımlarda; Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Caydırıcı Hükümler

İBB ve iştiraklerinin iş sözleşmelerine ve toplu iş sözleşmelerine 6284 sayılı yasa ve kadına yönelik şiddete "sıfır tolerans" anlamında düzenlemeler eklenerek mevcutta yer alan kadına karşı şiddetle mücadeleye ilişkin **İlkesel Yaklaşım ve Kabuller** başlıklı düzenlemenin kapsamı güçlendirilecektir.

Ayrıca, 6284 Sayılı Yasa kapsamında veya genel olarak kadına yönelik şiddete ilişkin bir adli hükmün bulunmaması işe alımlarda dikkate alınacaktır.

EK: ÇOCUKLARA YÖNELİK POLİTİKA ÖNERİLERİ

İLKE 24:

Çocuk İstismarı ile Mücadele

Aksiyon 63

Çocuk İstismarına Karşı Politikaların Geliştirilmesi

Halihazırda, Çocuk Koruma ve Koordinasyon Birimi Çocuk Hizmetleri Şube Müdürlüğü bünyesinde hizmet vermekte olup; mevcut durumdaki hizmetleri, bütüncül bir yaklaşım ile geliştirilerek 01.11.2023 tarihi itibarıyla faaliyetlerine **Çocuk Hakları Birimi** olarak devam etmektedir. 2022 tarihli **Çocuk Strateji Belgesi'nde** hedeflendiği üzere bu Birim güçlendirilecektir. Çocuk Hakları Birimi'nin bilinirliğini artırılması için muhtarlık, okul, ilçe belediyeleri, sağlık ocağı ve belediye hizmet noktalarına broşürler dağıtılacaktır.

İBB'nin 2021-2024 Yerel Eşitlik Eylem Planı'nda belirtilen **Çocuk İstismarına Karşı Politika Belgesi**, UNICEF ile iş birliği içinde hazırlanmaktadır ve yakında tamamlanacaktır.

Ayrıca, 2021-2024 Yerel Eşitlik Eylem Planı uyarınca **çocuk ihmal ve istismarı ile ilgili bildirim kanalı** geliştirilmesi üzerinde çalışılmaktadır.

İLKE 25:

Tüm Çocuklar İçin Fırsat Eşitliği

Aksiyon 64 Çocuklara İlişkin Hizmetlerin Çocuk Hakları Kapsamında Geliştirilmesi

Sancaktepe Çocuk Etkinlik Merkezi'nde **işitme yetersizliği** olan çocuklar için, Fatih Kariye Çocuk Etkinlik Merkezi'nde ise **otizmli çocuklar** özelinde kaynaştırma eğitimi üzerine hizmet verilmektedir.

Çocuk etkinlik merkezlerimizde, **engelli veya özel gereksinimli çocuklar** için de programların oluşturulması/özel sınıfların kurulması, bu çocukların bakımını üstlenen annelerin iş gücüne katılabilmesi ve kadın yoksulluğuyla mücadele kapsamında değerlendirilmektedir.

Okul öncesi eğitim hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve toplumun her kesimine ulaştırılması kritiktir. Bu kapsamda, Yuvamız İstanbul öğrencilerinin yarısı ücretsiz eğitim görmekte olup, **İBB desteği** yanı sıra ayrıca aktif bir şekilde **askıda kreş desteği kampanyası** da yürütülmektedir.

Çocuk Esirgeme Kurumu gibi Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde çocuklara sunulan hizmetlerde Bakanlık ile ortak çalışmalar yürütülerek çocukların hayat standardının yükseltilmesi ve **evlat edinmeye** ilişkin pozitif kampanyalar ile çocukların aile ortamında büyümesinin desteklenmesi de önem taşımaktadır.

Kadın ve çocuk güvenliğine ilişkin var olan ulusal ölçekteki veriler yetersizdir. TÜİK verileri tabloyu net olarak göstermemekteyken, kadın dernekleri ise daha ziyade kamuya yansıyan kadın cinayetlerini takip edecek veri tabanına sahiptir. Doğru bir mücadele için veriler önemlidir. **İBB, İPA kanalıyla kadına ve çocuğa şiddet konusunda veri toplama meselesine katkıda bulunacaktır.**

- Örneğin, şiddet başvurularının taleplerinin ihtiyaç özelinde karşılanma oranı, İstanbul'un demografisini anlamaya yönelik toplanan verilerle yapılan analiz sayısı ve yerel eşitlik üzerine hazırlanan rapor sayısı, kadın yoksulluğuna ilişkin gerçekleştirilen ihtiyaç analizi sayısı gibi veriler toplanması hedeflenmektedir. Bu hususta, Yerel Eşitlik Eylem Planı'nda yer alan hususların tespitine odaklanılacaktır.
- Mahalle temelli haritalandırma çalışmaları kapsamında muhtarlıklarla koordinasyon sağlanması değerlendirilecektir.
- **Toplanan verilerin, İBB Açık Veri Portalı veya benzeri bir portalda yayınlanması düşünülmektedir.**
- Şiddet olayının yaygınlığını ve nasıl bir eğilim içinde olduğunu değerlendirmek üzere, İstanbul'da ilçe ve mahalle bazlı halk anketleri periyodik aralıklarla yapılabilir. İstanbul'da yaşayanların şiddete dair algılarını anlamak amacıyla uygulanan CATI (telefon destekli anket) görüşmeleri yapılmaktadır. **Bu tür çalışmaların daha sistematik ve periyodik olarak gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.**
- İlgili istatistik verilerin yıllık bir rapor şeklinde paylaşılması hedeflenmektedir. Raporda elde edilen verilere göre iyileştirici önlemleri ve etkili önlemlerin yaygınlaştırılmasını destekleyerek elde edilen istatistik verilerin alınacak önlemler ve uygulanacak projelerin yönlendirmesinde etkili bir rol oynayacaktır.
- Teknoloji kullanılarak gerçekleştirilenler de dahil olmak üzere, cinsiyete dayalı şiddetin tüm türleriyle ilgili şikayetler sonucu verilen koruma kararlarının türü ve sayısı, şikayetlerin reddedilme ve geri çekilme oranları, kovuşturma, mahkûmiyet oranları ve davaların sonuçlandırılması için geçen süre hakkında düzenli olarak istatistiksel veri toplamak, bunları analiz etmek ve yayınlamak için bir sistem kurulması planlanmaktadır.

İLKE 26:

Düzenli İstatistik Veri Toplanması

Aksiyon 65 İstanbul'da Kadın ve Çocuk Güvenliğine İlişkin Verilerin Toplanması

- **Her alanda olduğu gibi; bir sorunla doğru ve etkin mücadele edebilmek için, önce o konuyla ilgili çok somut ve doğru verilere sahip olmak, doğru analizler yapabilmek gerekir.**

—VI—

ETKİN MÜCADELE İÇİN YAPISAL/YASAL REFORMLAR ŞART

Türkiye’de kadına karşı şiddet ve çocuk istismarına ilişkin olarak değişmesi gereken mevzuat, uygulamadaki gerçeklikler ve sosyal politikalar bulunmaktadır. **Bu hususlar, İBB’nin görev ve yetki alanlarında değildir. İBB Başkanı Sn. Ekrem İmamoğlu hem İBB Başkanı hem Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı sıfatıyla, aşağıda belirtilen konuların ülkemiz gündeminde yer edinmesi ve doğru yapısal reformların yapılması için destek olacaktır.**

İstanbul Sözleşmesi’ne geri dönülmesi ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun’un eksiksiz uygulanması

İstanbul Sözleşmesi’nden çıkmış olması kadın haklarına ilişkin önemli bir gerilemedir. İstanbul Sözleşmesi, Devletin, kadına verdiği bir taahhüttür: **Devletin, kadına yönelik şiddete “sıfır tolerans” göstereceğinin taahhüdü ve beyanıdır.** Bu yüzden, koruyucu hükümleri yanı sıra, tüm devlet organlarına (yargı, kolluk kuvvetleri) ve tüm topluma verdiği sembolik mesajın önemi büyüktür. İstanbul Sözleşmesi **2011’de TBMM’de “oybirliği” ile** tüm siyasi partilerin milletvekilleri tarafından kabul edilmişti: Bir gecede, Türk siyasetinde farklı konumlarda bulunan tüm kadın derneklerinin görüşüne aykırı şekilde, 1 imzayla, Sözleşmeden “çıkıldı”.

İBB Başkanımız Sn. Ekrem İmamoğlu’nun konuyla ilgili aşağıdaki sözlerini hatırlatmak isteriz: “Kavramın içerisinde ismimizin bulunmasından gurur duyduğum **İstanbul Sözleşmesi’ni, toplumsal cinsiyet eşitliğini her yerde, her zaman savunmaya ve yanında olmaya devam edeceğiz. Kadına yönelik şiddetin, kadını ikinci planda gören zihniyetin, dünyanın neresinde olursa olsun, karşısında duracağız.”**

Karar Alıcılarda ve Ülkemizin Yönetiminde Daha Fazla Kadın Olmalı

Kadına yönelik şiddetin bitmesi, kadınların etkin şekilde eşit haklara sahip olmaları ve hayatın sosyal, ekonomik tüm alanlarında var olabilmeleri için; karar alıcılarda ve ülke yönetiminde daha fazla kadın olmalı.

Günümüzde Avrupa’da, kadın milletvekili ve bakan sayısı yaklaşık erkek milletvekili ve bakan sayısı ile eşit durumdadır. **1935’te Atatürk’ün büyük vizyonu sayesinde, TBMM’de 18 kadın milletvekili ile dünyada lider konumdaydık. Aynı yıl, ABD’de sadece 8, İngiltere’de sadece 9 kadın milletvekili vardı. Fransa’da kadınların daha seçme ve seçilme hakları yoktu!**

Böyle bir Cumhuriyet vizyonundan, bugün kadınların ülke yönetiminde dünya sıralamalarında en gerilerde olduğu ülkelerden biri haline geldik. Bu durum Cumhuriyetimize yakışmıyor ve düzeltilmelidir. **Yasama-Yürütme ve Yargıda daha fazla kadın karar alıcının olması, değişimi getirecektir.**

Eğitim, Eğitim, Eğitim

Ülkemizin geleceği için eğitim müfredatında, en küçük yaşlardan başlamak üzere, her yaşa uygun şekilde; hoşgörü, sorunların diyalogla çözülmesi, farklı görüş ve kararlara saygı, kadın-erkek eşitliği, şiddetin asla kabul edilmez olduğu, vb. **değerler öğretilmelidir.** Ülkemizin geleceği, gelişmesi, yükselmesi, toplumsal huzur ve kadınların şiddetsiz bir yaşama ulaşmaları için **en önemli yatırım olacaktır.**

Hâkimler, Savcılar ve Kolluk Kuvvetlerine, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Tam Donanım Sağlanması

Bu konuda her türlü destek faaliyeti artırılmalıdır. **Adalet Akademisi** bu konuda düzenli eğitimler vermeli, mesleğe giriş sınavlarında 6284 Sayılı Kanun'la ilgili sorular olmalıdır. Ayrıca, üst yargıya daha fazla kadın yargıç atanması değişimi güçlendirecektir.

Ağırlaştırıcı sebeplerde kapsamın genişletilmesi

Türk ceza hukuku yaralama, eziyet , kişiyi hürriyetten yoksun kılma ve kasten öldürme suçlarına ilişkin olarak yalnızca mevcut veya eski eşe karşı işlenmesi halini ağırlaştırıcı sebep saymıştır. Kadına yönelik şiddet, her durumda, ağırlaştırıcı sebep kapsamına girmelidir. [Ayrıca, mahkemelerin, şiddet uygulayan, öldürmekle tehdit eden kişiye elektronik kelepçe uygulama hakkı var, ancak ülkemizde neredeyse hiç uygulanmamaktadır. Uzaklaştırma tedbirleri de bu sebeple genelde "kâğıt üzerinde" kalıp işe yaramamakta ve şiddeti engellemekte yetersiz kalmaktadır].

Israrlı Takip Cezasının Ağırlaştırılması

Israrlı takip çoğu zaman şiddet ile sonuçlanmaktadır. TCK'da düzenlenen ısrarlı takip suçunun cezası ağırlaştırılmalıdır.

Kadına Yönelik Şiddette "İyi Hal" ve "Haksız Tahrik" İndirimleri Sorunu

Mevcut uygulamalar, cezaları caydırıcı olmaktan çıkarmaktadır. Bu konularda kadına ve çocuğa yönelik şiddet ve istismar konusunda köklü reform yapılmalıdır.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele için Daha Fazla Bütçe ve Kadın Bakanlığı

Kadına yönelik şiddetle mücadeleye ayrılan bütçe artırılmalı ve bu amaçla eskiden olduğu gibi ayrı bütçesi olan bir Kadın Bakanlığı kurulmalıdır.

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

İBB
KADIN